

OPETUSHALLITUS

PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEET 2002 Vuosiluokat 1-2

Näiden perusteiden seuraavat pykälät koskevat koko perusopetusta

§§ 1, 2, 5, 19, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 31, 42

1 luku Opetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

- 1 § Perusopetuksen arvot
- 2 § Perusopetuksen tehtävä
- 3 § Vuosiluokat 1–2 osana perusopetusta
- 4 § Kasvatuksen ja opetuksen yleiset tavoitteet

2 luku Opetuksen toteuttaminen

- 5 § Oppimiskäsitys
- 6 § Oppimisympäristö
- 7 § Työtavat

liite 1. Kunnan tietostrategiaa

3 luku Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

- 8 § Opetuksen rakenne
- 9 § Äidinkieli ja kirjallisuus

1. Suomi äidinkielenä

2. Ruotsi äidinkielenä (modersmålet)

3. Saame äidinkielenä

4. Romani äidinkielenä

5. Viittomakieli äidinkielenä

6. Maahanmuuttajien äidinkieli

7. Suomi toisena kielenä

8. Ruotsi toisena kielenä

9. Suomi saamenkielisille, ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2002

- 10 § Matematiikka
- 11 § Ympäristö- ja luonnontieto
- 12 § Uskonto
- 13 § Elämänkatsomustieto

- 14 § Musiikki
- 15 § Kuvataide
- 16 § Käsityö
- 17 § Liikunta
- 18 § Kielen opetus, ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2002

4 luku Opiskelun yleinen tuki

- 19 § Kodin ja koulun välinen yhteistyö
- 20 § Oppimissuunnitelma, ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2002
- 21 § Oppilaanohjaus
- 22 § Tukiopetus
- 23 § Oppilashuolto

liite 2. koulukiusaamistoimintamallit

- 24 § Oppilaskerhot

5 luku Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus

- 25 § Eri tukimuodot
- 26 § Osa-aikainen erityisopetus
- 27 § Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

liite 3. HOJKS-pohja

- 28 § Erityisopetukseen otettujen ja siirrettyjen opetus
- 29 § Vaikeimmin kehitysvammaisten opetus

6 luku Oppimisen arviointi

- 30 § Oppilaan arviointi
- 31 § Oppilaan itsearviointi
- 32 § Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta
- 33 § Todistukset

liite 4. todistusohjat 1.-2.lk

7 luku Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

- 34 § Saamenkieliset
- 35 § Romanikieliset
- 36 § Viittomakieliset
- 37 § Maahanmuuttajat, ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2002

8 luku Erityisen koulutustehtävän mukainen ja erityiseen pedagogiseen järjestelmään tai periaatteeseen perustuva opetus

- 38 § Vieraskielinen opetus ja kotimaisten kielten kielikylpyopetus
- 39 § Kansalliset kielikoulut
- 40 § Kansainväliset kielikoulut
- 41 § Steinerkoulut ks.Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2002

9 luku Opetussuunnitelman laatiminen

- 42 § Opetussuunnitelman laatimisen järjestelyt
- 43 § Opetussuunnitelmaan sisältyvät seikat, ks.Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2002

liite 5. paikallinen tuntijako

10 luku Voimaantulo

- 44 § Voimaantulo

Liite Tyypikirjaimet

1 luku Opetuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

1 § Perusopetuksen arvot

Perusopetuksen arvot perustuvat ihmisoikeuksien kunnioittamiseen, luonnon monimuotoisuuden ja maapallon elinkelpoisuuden säilyttämiseen ja monikulttuurisuuden hyväksymiseen.

Perusopetuksessa toteutetaan kestävän kehityksen periaatteita. Se edellyttää luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön säilyttämistä ja kehittämistä. Koulun tulee opettaa oppilaita ottamaan vastuu oman elämäntavan ja elinpiirin kestävydestä. Opetuksen on edistettävä ihmisten kaikinpuolista fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Perusopetuksessa on otettava huomioon, miten suomalainen kulttuuri on muotoutunut idän ja lännen kulttuurien kohdatessa. Suomalainen kulttuuri-identiteetti rakentuu kansallisen kulttuurin pohjalle osana alkuperäistä, pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuria. Suomalaiselle kulttuurille on ominaista kaksikielisyys, saamelaiset alkuperäiskansana, kansalliset vähemmistöt, kaksi kansankirkkoa sekä erilaiset murteet, tavat ja tottumukset eri puolella maata. Suomen kulttuuri monipuolistuu jatkuvasti erilaisista kulttuureista tulevien maahanmuuttajien ansiosta. Sitä on pidettävä rikkautena, koska se auttaa monikulttuurisuuden ymmärtämistä ja kansainvälisyyteen kasvattamista. Eurooppalainen yhteistyö vaikuttaa myös suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin kehitykseen.

Perusopetuksen paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee määritellä opetuksen arvot. Niiden tulee näkyä konkreettisesti opetuksen tavoitteissa ja sisällöissä sekä jokapäiväisen koulutyön järjestämisessä.

Koulun tehtävänä on luoda oppimismahdollisuudet, joilla oppilas voi kehittää itsestään aktiivista tietojen ja taitojen käyttäjää.

Koulun tulee luoda mahdollisuus positiivisen oppimishalun virittämiseen ja omaksumiseen leikkimisen, tutkimisen ja pohdiskelun avulla.

Koulun henkilökunta toimii opintojen ohjaajana ja oppimisympäristön suunnittelijana.

- Paikallisen kulttuurin arvostaminen
- Erilaisuuden hyväksyminen, toisen kunnioittaminen
- Kestävä kehitys
- Kansainvälisyys
- Oikeudenmukaisuus
- Rehellisyys
- Luovuus

2 § Perusopetuksen tehtävä

Perusopetus järjestetään elinikäisen oppimisen ja sivistymisen periaatteen mukaisesti. Perusopetus kasvattaa oppilaan halukkuutta kehittää itseään, vastata muuttuvan elinympäristön haasteisiin ja kouluttautua uusiin tehtäviin. Se tukee yksilöllisyyden ja yhteisöllisyyden kasvua.

Opetus antaa oppilaille valmiuksia toimia demokraattisessa yhteiskunnassa ja kehittää sitä sekä tukee kasvua vastuulliseen mielipiteen muodostamiseen ja itsenäisiin valintoihin. Oppilaan kasvua kestäväan elämäntapaan sekä sen arvioimiseen ja kehittämiseen uuden tiedon pohjalta tuetaan.

Opetuksessa tutustutaan kulttuuriperintöön ja valmennetaan kulttuurin kehittämiseen sekä aktiiviseen toimimiseen kansainvälistyvässä maailmassa.

3 § Vuosiluokat 1–2 osana perusopetusta

Vuosiluokat 1–2, joilla annettavaa opetusta tässä päätöksessä kutsutaan alkuopetukseksi, ovat tärkeä vaihe lapsen elämässä hänen siirryttyään varhaiskasvatuksen piiristä oppivelvolliseksi. Esi- ja perusopetuksesta on rakennettava ehyt ja johdonmukainen oppimiskokemus.

Kouluissa toimivat esikoulut ovat kiinteä osa muuta perusopetusta. Päiväkodin esiopetusryhmä tekee yhteistyötä lähikoulun kanssa.

Alimpien vuosiluokkien opetuksessa kehitetään valmiuksia myöhempää työskentelyä ja oppimista varten. Näitä valmiuksia ovat luku- ja kirjoitustaito, laskutaito, oppimis- ja työskentelytaidot sekä yhteisöllisyyteen kasvaminen ja sosiaaliset taidot. Lisäksi 1-2 vuosiluokilla erityisesti opastetaan turvalliseen käyttäytymiseen liikenteessä.

4 § Kasvatuksen ja opetuksen yleiset tavoitteet

Kasvatuksen ja opetuksen tavoitteina ovat:

Oppilaan myönteinen minäkuva vahvistuu. Häntä innostetaan oppimaan sekä uskomaan omiin oppimiskykyihinsä. Hän säilyttää oppimisen ilon ja innostuksen sekä uskaltaa rohkeasti ja luovasti kohdata uudet oppimishaasteet.

Oppilas omaksuu tietoja ja taitoja eri sisältöalueista ja aineryhmistä sivistyäkseen sekä saadakseen valmiuksia elämäänsä ja jatkuvaan oppimiseensa. Hän kehittää omaa tapaansa oppia ja ottaa vähitellen yhä suurempaa vastuuta omasta oppimisestaan. Hän opettelee tutkimaan ja työskentelemään yksin,

pareittain ja ryhmässä. Hän opettelee kertomaan, miten on ajatellut ja ymmärtämään vertaisryhmän merkityksen oppimisessa. Hän opettelee kriittistä tiedonhankintaa sekä käyttämään tieto- ja viestintävälineitä.

Oppilas kasvaa ahkeraksi, suvaitsevaiseksi ja vastuuntuntoiseksi yhteisön jäseneksi, joka ottaa toiset huomioon. Hän sisäistää hyvät tavat ja käyttäytyy niiden mukaan.

Oppilas ymmärtää ihmisen riippuvuuden ja vastuun luonnosta ja ympäristöstä. Hän tulee tietoiseksi oman toimintansa vaikutuksesta ja toimii sen mukaisesti arkipäivän tilanteissa. Hän opettelee perustelevaan eettisiä ratkaisujaan tietojen ja henkilökohtaisten kokemusten pohjalta ja kantamaan vastuuta ratkaisuisistaan. Hän harjaantuu fyysisissä ja motorisissa taidoissa ja ymmärtää, miten terveyttä ja hyvinvointia ylläpidetään.

Oppilaan kieli- ja kulttuuri-identiteetti sekä hänen kykynsä ilmaista itseään monipuolisesti vahvistuvat ja kehittyvät. Hän kehittää luovuuttaan, tutustuu eri taidemuotoihin sekä paikalliseen ja kansalliseen kulttuuriin.

Yhteistyössä järjestöjen ja yhteisöjen kanssa tutustutaan Nousiaisten historiaan sekä paikalliseen luontoon ja kulttuuriin.

2 luku Opetuksen toteuttaminen

5 § Oppimiskäsitys

Perusopetuksen oppimiskäsityksen mukaan oppiminen tapahtuu tavoitteellisena opiskeluna opettajan ohjauksessa ja vuorovaikutuksessa opettajan ja vertaisryhmän kanssa. Oppiminen perustuu opittavan aineksen ja oppilaalle aikaisemmin muodostuneiden tietorakenteiden vuorovaikutukseen. Oppilas rakentaa aikaisemmin omaksumiensa käsitysten ja uuden tietoa-aineksen pohjalta omaa tietorakennettaan. Oppiminen on aktiivinen ja päämääräsuuntautunut, ongelmanratkaisua sisältävä prosessi. Oppimisympäristön avulla on vaikutettava oppimiseen.

6 § Oppimisympäristö

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan oppimiseen liittyvää fyysisten ja psyykkisten rakenteiden kokonaisuutta. Fyysinen oppimisympäristö tarkoittaa luontoa, ihmisiä sekä rakennettua ympäristöä. Tähän kuuluvat erityisesti lähiympäristö, opetusvälineet, rakennukset ja tilat. Psyykkinen oppimisympäristö taas muodostuu kognitiivisista, emotionaalisista ja sosiaalisista rakenteista. Oppimisen kannalta on keskeistä opettajan ja oppilaan välinen sekä oppilaiden keskinäinen vuorovaikutus. Erilaiset oppimis-, työskentely- ja arviointitavat on otettava huomioon. Opettaja ohjaa ja kannustaa oppilasta sekä asettaa oppilaalle rajoja ja kohdistaa häneen odotuksia.

Oppimisympäristössä tulee vallita avoin, rohkaiseva, kiireetön ja myönteinen ilmapiiri. Oppimisympäristö ohjaa oppilaan uteliaisuutta, mielenkiintoa ja oppimismotivaatiota sekä tukee hänen aktiivisuuttaan, itseohjautuvuuttaan ja luovuuttaan. Se tukee laajasti oppilaan kasvua ja oppimista sekä oman toiminnan arviointia. Se on äidinkielen oppimisen kannalta virikkeinen ja sen tulee houkuttaa lukemiseen ja kirjoittamiseen. Oppilaalle on tarjottava tilaisuuksia myös leikkiin, monipuoliseen työskentelyyn sekä liikuntaan sisällä ja ulkona.

Oppimisympäristön on oltava turvallinen ja tuettava oppilaan terveyttä. Oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus osallistua oppimisympäristönsä suunnitteluun. Työvälineiden ja materiaalien sekä kirjastopalvelujen tulee olla oppilaan ulottuvilla niin, että hän voi oppia aktiivisesti ja itsenäisesti.

Oppimisympäristön varustuksen tulee tukea oppilaan kehittymistä nykyaikaisen tietoyhteiskunnan jäseneksi ja antaa tilaisuuksia tietokoneiden ja muun mediatekniikan sekä mahdollisuuksien mukaan tietoverkkojen käyttämiseen.

Yhteistyötä tehdään seurakunnan, kirjaston, kunnan nuorisotoimen, paikallisten yhdistysten ja yritysten sekä esimerkiksi poliisin ja palokunnan kanssa.

7 § Työtavat

Työtapojen tulee tukea oppimista sekä ohjata oppilasta tiedostamaan oma oppimisensa ja havaitsemaan, että hän voi itse vaikuttaa onnistumiseensa oppimisessa. Opettaja ohjaa oppilaan ja koko ryhmän oppimista, konkreettista kokeilemista, tutkimista, aktiivista osallistumista sekä luovaa toimintaa. Opiskelu tapahtuu sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden kanssa, mutta jokainen oppilas on silti tiedonhankkijana ja -käsittelijänä itsenäinen toimija, joka rakentaa omaa ymmärrystään. Toiminnan ja tutkimisen lähtökohtana ovat oppilaan elinympäristöön läheisesti liittyvät ilmiöt ja tapahtumat sekä niistä saadut kokemukset. Toiminnan tulee antaa mahdollisuuksia myös leikkiin osana oppimisprosessia.

Opetuksen tulee perustua monipuolisiin oppilaan toiminnallisuutta edistäviin työtapoihin. Oppilaan tulee voida opetella erilaisia oppimis- ja työskentelytaitoja sekä oppiaineille ominaisia menetelmiä ja oppimisstrategioita. Oppimis- ja työskentelytaitoja harjoitellaan ikäkaudelle ominaisella tavalla opetuksen tavoitteiden mukaan.

Yksilölliset erot oppilaiden kehityksessä ja taustassa sekä erilaiset oppimistyylit edellyttävät opetuksen eriyttämistä. Toteutettaessa opetusta yhdysluokissa tai yhdessä esiopetusryhmän kanssa on otettava huomioon myös eri vuosiluokkien tavoitteet ja omaleimaisuus.

3 luku Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

8 § Opetuksen rakenne

Opetusta voidaan antaa ainejakoisena tai eheyttynä. Eheytetty opetus yhdistää oppiaineita, niille ominaisia menetelmällisiä periaatteita tai yleisiä kasvatuksellisia tavoitteita. Opetusta eheyttäessä perustaidot ovat yksittäisiä sisältöalueita tärkeämpiä.

Tavoitteellinen opetus tulee rakentaa niin, että jokainen oppilas saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista opetusta, ohjausta ja tukea.

9 § Äidinkieli ja kirjallisuus

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen tulee perustua yhteisölliseen näkemykseen kielestä: äidinkieli opitaan sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, sillä luodaan sosiaalista vuorovaikutusta, siirretään kulttuuriperintöä, rakennetaan identiteettiä. Opittujen käsitteiden avulla saatetaan kielelliseen asuun maailman ilmiöitä.

Kielen merkitys oppimisessa on olennainen, eikä äidinkielen oppiminen rajoitu mihinkään oppiaineeseen, ikäkauteen tai luokkatasoon. Kielen oppiminen tulee nähdä jatkumona, joka on alkanut

jo kotona, päivähoitossa ja esiopetuksessa. Opetuksessa on otettava huomioon, että ensimmäisellä luokalla oppilaat voivat olla oppimisprosessissaan hyvin eri vaiheissa: toiset tutustuvat kirjaimiin, kun toiset lukevat jo itsenäisesti kirjoja.

Kieli on sekä oppimisen kohde että sen väline kaikissa oppimistilanteissa. Äidinkielen oppiminen on kokonaisvaltaista, kaikki kielen osa-alueet kattavaa oppilaan arkeen liittyvää suullista ja kirjallista kommunikaatiota. Oppimisprosessissa lukemaan ja kirjoittamaan oppimisen tulee olla toisiaan tukevia prosesseja, joissa myös tieto kielen äännejärjestelmästä kehittyy.

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa on seuraavat oppimäärät:

1. suomi äidinkielenä
2. ruotsi äidinkielenä (modersmålet)
3. saame äidinkielenä
4. romani äidinkielenä
5. viittomakieli äidinkielenä
6. maahanmuuttajien äidinkieli
7. suomi toisena kielenä
8. ruotsi toisena kielenä
9. suomi saamenkielisille.

1. Suomi äidinkielenä

TAVOITTEET

Oppilas

- haluaa, rohkenee ja osaa ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti ja hänen kokonaisilmänsä kehittyy
- kuuntelee keskittyen ja eläytyen tilanteen mukaan
- osallistuu keskusteluun kysymällä, vastaamalla, kertomalla sekä ilmaisemalla omia tietojaan, kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään
- oppii lukemisen ja kirjoittamisen perustekniikan sekä niihin liittyviä käsitteitä, kuten äänne, kirjain, tavu, sana, aakkoset ja aakkosjärjestys ja alustavasti myös lause ja teksti. Hän oppii ymmärtämään myös harjoittelun ja säännöllisen lukemisen ja kirjoittamisen merkityksen näiden taitojen kehittämisessä
- oppii tarkkailemaan lukemistaan ja luetun ymmärtämistään
- tutustuu kieleen ilmiönä tekstejä kuunnellessaan, lukiessaan ja kirjoittaessaan ja tottuu jo tarkastelemaan kielen merkityksiä ja muotoja
- saa mahdollisuuksia kehittää luku- ja kirjoitustaitoaan, myös medialukutaitoaan sekä kehittää viestintävalmiuksiaan myös tietoteknisessä oppimisympäristössä
- oppii vähitellen omaa tekstiä kirjoittaessaan ottamaan huomioon kirjoitetun kielen sopimuksia ja sääntöjä
- kuuntelee ja lukee kirjallisuutta niin, että hän sen avulla tutustuu kirjakieleen, hänen sana- ja ilmaisuvarastonsa ja mielikuvituksensa rikastuvat, hän saa aineksia ajatteluunsa ja ilmaisuunsa ja hänelle tarjoutuu mahdollisuus aikuisen lukemista kuunnellessaan löytää kirjallisuuden kiehtova maailma
- opettelee valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa ja lukee lukutaitoaan vastaavia kirjoja.

KESKEISET SISÄLLÖT

Puhuminen ja kuunteleminen

- suullista ilmaisua erilaisissa viestintätilanteissa, osallistumista pari-, pienryhmä- ja luokkakeskusteluihin
- kuullun, nähdyn, koetun ja luetun työstämistä improvisoinnin, kerronnan, leikin ja draaman avulla
- keskittyvän, tarkan ja päättelevän kuuntelemisen harjoittelua
- kirjoitettuun kieleen ja yleispuhekieleen tutustumista opettajan luennan ja kerronnan avulla; runojen ja lorujen harjoittelemista myös ulkoa
- omien kokemuksien, havaintojen ja tapahtumien selostamista ja tarinoiden kertomista aluksi omalle parille ja pienryhmälle
- kielellisen ja fyysisen kokonaisilmaisun vahvistamista, mielikuvituksen käyttöä ja esiintymistottumusten kartuttamista muihin taideaineisiin integroiden.

Lukeminen ja kirjoittaminen

- lukemisen ja kirjoittamisen monipuolista päivittäistä harjoittelua
- painettujen ja sähköisten tekstien avaamista yhdessä keskustellen niin, että oppilaan tekstinymmärtäminen syvenee
- äänne-kirjain-vastaavuuden runsasta harjoittelua: äänneiden ja kirjainten yhdistämistä tavuiksi ja tavuja sanoiksi, kokonaisten sanojen purkamista osiin, kielellisen tietoisuuden kartuttamista
- visuaalisesti lyhyiden, tutujen sanojen tunnistamista ja etenemistä kohti outojen, pitkien sanojen tunnistamista; vähitellen tapahtuvaa siirtymistä ääneen lukemisesta äännettömään lukemiseen
- tekstin ymmärtämistä parantaviin strategioihin tutustumista ja totuttautumista niiden käyttämiseen: tekstin sisällön ennakoiminen otsikon ja kuvien perusteella
pysähtyminen ymmärtämisen kannalta järkevissä kohdissa
keskeisten asioiden löytäminen tekstistä ja päätelmien tekeminen luetusta
luettavan liittämisen omiin kokemuksiin ja tietoihin kielestä ja ympäröivästä maailmasta
tottuminen tarkkailemaan, milloin ei ole ymmärtänyt yksittäisen sanan, lauseen tai jakson merkitystä ja hidastamaan tällöin lukemista sekä etsimään ratkaisua myös ympäröivästä tekstistä
- puheen purkamista sanoiksi, tavuiksi ja äänneiksi; sanojen kirjoittamisharjoittelua äänne-kirjain-vastaavuudeltaan oikein
- kirjainmuotojen piirtämisen harjoittelua niin, että kirjoittamisen rytmi löytyy; isojen ja pienten tekstauskirjainten sekä tyyppikirjainten opettelua ja kirjainten yhdistämisen harjoittelua; *(tyyppikirjainmallit, numerot ja matemaattiset merkit liitteenä)*
- harjaantumista oikeaan kynäotteeseen, tarkoituksenmukaisen kirjoitusasennon löytäminen, silmän ja käden koordinaation vahvistamista sekä harjaantumista myös tietokoneen hiiren käyttöön ja tietokoneella piirtämiseen ja kirjoittamiseen
- oikeinkirjoituksen harjoittelua nimenomaan sana- ja lausetasolla; sanavälit ja sanan jakaminen eri riveille, totuttautumista käyttämään isoja alkukirjaimia tutuissa nimissä ja lauseiden alussa, lauseiden lopetusmerkkeihin tutustumista ja niiden käytön alustavaa harjoittelua omista teksteissä
- omiin arkikokemuksiin, havaintoihin, mielipiteisiin ja mielikuvitukseen perustuvien tekstien tuottamista niin, että päähuomio on sisällössä ja luomisen ilossa.

Kirjallisuus

- monipuolista kirjallisuuteen tutustumista, opettajan luentaa kuunnellen, kuvia katsellen ja vähitellen itse lukien; satuihin, runoihin, kertomuksiin ja sarjakuviin tutustumista mahdollisuuksien mukaan myös videoina, elokuvina, kuunnelmina ja teatterina sekä digitaalisessa muodossa

- kirjojen lukemista ja käsittelyä niin, että keskeistä on elämyksellisyys ja lukukokemusten jakaminen; luetuista kirjoista keskustelua ja niistä muille kertomista; kirjallisuuden käyttämistä monin tavoin virikkeinä luovassa toiminnassa
- kirjallista keskustelua, jonka yhteydessä tutustutaan käsitteisiin päähenkilö, tapahtuma-aika ja -paikka sekä juoni; luetun liittämistä omaan elämään, aiemmin luettuun, kuultuun ja nähtyyn
- luokka-, koulu- ja yleisen kirjaston käytön harjoittelua.

1. luokka	2. luokka
<p><i>Kuunteleminen ja puhuminen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * aktiivinen kuuntelu- ja keskittymistaito * ohjeiden mukainen toiminta * ikäkaudelle sopivan kirjallisuuden kuunteleminen * keskustelutaitojen kehittyminen * ymmärtää vastavuoroisuuden merkityksen * asioimistaidot * rohkeus ilmaista itseään * kuullun, nähdyn, koetun ja luetun työstämistä * äänenkäyttö * yksilöllisen esittämisen taidot 	<p><i>Kuunteleminen ja puhuminen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * harjoitellaan päättelevää ja eläytyvää kuuntelemista * ensimmäisen luokan taitoja syvennetään * kehitetään tilannekohtaista ilmaisua * kielellisen ja fyysisen kokonaisilmaisun vahvistamista, mielikuvituksen käyttöä ja esiintymistottumusten kartuttamista muihin taideaineisiin integroiden * runoja ja loruja ulkoa luettavaksi
<p><i>Kielitieto</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kielen kokonaisvaltainen havainnoiminen * aakkosjärjestys * äänteet * kirjaimet * tavut, tavuttaminen * sanat * lause 	<p><i>Kielitieto</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kielen kokonaisvaltainen havainnoiminen * aakkostaminen ja aakkosjärjestyksen käytön opettelua * lauseen tunnusmerkit: iso alkukirjain ja päättövälimerkit
<p><i>Lukeminen ja kirjallisuus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * lukemisen ja kirjoittamisen päivittäistä harjoittelua * lukuinnostuksen herääminen * äänteiden ja kirjainmerkkien vastaavuudet ja erot <ul style="list-style-type: none"> - äänne; äänneistä tavuja - tavu; tavuista sanoja - sanoista lauseita * kirjainmuodon tunnistaminen ja motorinen harjoittelu * kielellä leikkiminen * lausetajun muodostuminen sana- ja lause- tasolla * monipuolista kirjallisuuteen tutustumista, opettajan luentaa kuunnellen, kuvia katsellen <ul style="list-style-type: none"> * luokkakirjaston käyttö 	<p><i>Lukeminen ja kirjallisuus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * lukemisen perustekniikan vahvistuminen, sujuvuus, nopeus * vähitellen tapahtuvaa siirtymistä ääneen lukemisesta äännettömään lukemiseen * sanoista lauseita, lauseista tekstejä * painettuihin ja sähköisiin teksteihin tutustumista yhdessä keskustellen * tekstin ymmärtämistä parantaviin strategioihin tutustumista ja toteuttamista niiden käyttämiseen: <ul style="list-style-type: none"> tekstin sisällön ennakoiminen otsikon ja kuvien perusteella pysähtyminen ymmärtämisen kannalta järkevissä kohdissa * lausetajun kehittyminen ja luetun ymmärtäminen * koulun ja kunnan kirjaston käyttö
<i>Kirjoittaminen</i>	<i>Kirjoittaminen</i>

<ul style="list-style-type: none"> * pienaakkoset * harjaantumista oikeaan kynäotteeseen, kirjoitusasento, silmän ja käden koordinaatio, tekstin/ viestin tuottaminen, 	<ul style="list-style-type: none"> * tyyppikirjaimet (isot ja pienet) * kirjainmuotojen sitominen * omien tarinoiden/ tekstien tuottaminen * oikeinkirjoitus ;sanavälit ja sanan jakaminen eri riveille * tietokoneella piirtäminen ja kirjoittaminen
--	--

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA TOISEN LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas osaa toimia tarkoituksenmukaisesti arkipäivän puhetilanteissa. Hän seuraa opettajan ja muiden oppilaiden kerrontaa ja keskustelua. Puhujana oppilas pyrkii vastavuoroisuuteen. Keskustelussa hän reagoi kuulemaansa omilla ajatuksillaan ja mielipiteillään sekä kysymyksillä. Oppilas on tottunut ilmaisemaan itseään suullisesti: hän pystyy kertomaan pienelle ryhmälle havainnoistaan ja kokemuksistaan niin, että kuulijat pystyvät seuraamaan kerrontaa. Hän osallistuu luokkansa yhteisiin ilmaisuharjoituksiin.

Oppilas pystyy tekemään ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielen merkityksestä ja muodosta: hän kykenee erittelemään sanojen tavu- ja äännerakennetta, riimittelemään ja pohtimaan sanojen merkityksiä ja muotoja. Hän osaa luetella kirjaimet aakkosjärjestyksessä ja tietää, mihin aakkosjärjestyksestä voi käyttää.

Oppilas on edennyt alkavan lukemisen vaiheesta perustekniikan vahvistumisen vaiheeseen, jolloin lukemisen sujuvuus ja nopeus kehittyvät. Lukeminen on melko sujuvaa: hän tunnistaa tutut sanat ilman kirjain kirjaimelta, tavu tavulta etenemistä. Hän osaa kuitenkin käyttää tätä tekniikkaa hyväkseen oudon sanan lukemisessa. Häneltä sujuu tälle ikäkaudelle tarkoitettujen tekstien lukeminen.

Luetun ymmärtämisen taidot ovat kehittyneet tekstin yksityiskohtien tunnistamisesta ja toistamisesta myös päätelmien tekemiseen. Oppilas on alkanut jo tarkkailla lukiessaan, ymmärtääkö hän lukemaansa. Hän tietää, että apuna voi käyttää yleistietoa sekä erilaisia kokemuksia ja tietoa kielestä, kun luetun ymmärtäminen kompastelee. Oppilas etsii itselleen sopivaa ja mieluisaa luettavaa. Hän käyttää lukutaitoaan viihtymiseen ja joskus löytääkseen tietoa. Hän on lukenut ainakin muutamia, lukutaitoaan vastaavia lastenkirjoja. Hänen medialukutaitonsa riittää ikäkaudelle suunniteltujen ohjelmien ja aineistojen seuraamiseen ja käyttämiseen ja niiden edellyttämään vastavuoroisuuteen.

Oppilas haluaa ilmaista itseään myös kirjallisesti. Hän on kokeillut kirjoittaa eri tarkoituksiin: hän on kirjoittanut viestejä, kortteja, kirjeitä, mielipiteitä, pikkuloruja, tekstejä arkielämästään, ja hän osaa myös käyttää mielikuvitusta kirjoittaessaan. Käsien kirjoittaminen on motorisesti vakiintumassa, ja hän osaa jo sitoa kirjaimia toisiinsa. Oppilas osaa tuottaa omaa tekstiä myös tietokoneella. Helppojen ja tuttujen sanojen oikeinkirjoitus on jo lähes virheetöntä. Lauseisiin alkaa ilmestyä lopetusmerkkejä ja lauseen alkuun iso kirjain.

10 § Matematiikka

Matematiikan opetuksen tulee tarjota mahdollisuuksia löytää matemaattisia oivalluksia, nähdä matematiikan täsmällinen loogisuus ja tutustua matematiikan täsmälliseen kieleen. Matematiikan opetuksen tavoitteena on myös kasvattaa oppilasta tavoitteelliseen toimintaan. Opetuksessa tulee nähdä matematiikan merkitys laajasti tärkeänä vaikuttajana oppilaan henkisessä kasvuprosessissa.

Matematiikan opetuksen tulee edetä systemaattisesti, ja sen tulee luoda kestävä pohja matematiikan käsitteiden ja rakenteiden omaksumiselle. Konkreettisuus toimii tärkeänä apuvälineenä yhdistettäessä oppilaan kokemuksia ja ajattelujärjestelmiä matematiikan abstraktiin järjestelmään. Arkipäivän tilanteissa eteen tulevia ongelmia, joita on mahdollista ratkoa matemaattisen ajattelun tai toiminnan avulla, tulee hyödyntää tehokkaasti. Myös tietotekniikkaa tulee käyttää oppilaan oppimisprosessin tukemisessa mahdollisuuksien mukaan.

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii keskittymään, kuuntelemaan ja kommunikoimaan sekä kehittämään ajatteluaan. Oppilas kokee tyydytystä ja iloa ongelmien ymmärtämisestä ja ratkaisemisesta
- saa monipuolisia kokemuksia eri tavoista esittää matemaattisia käsitteitä. Käsitteiden muodostusprosessissa keskeisiä ovat puhuttu ja kirjoitettu kieli, välineet, symbolit sekä tarkoin harkitut ja johdonmukaiset opetusmenetelmät. Oppilaan tulee huomata käsitteiden muodostavan rakenteita ylä- ja alakäsitteineen
- ymmärtää lukukäsitteen ja oppii siihen perustuvia kehityskaudelleen soveltuvia peruslaskutaitoja
- oppii perustelevaan ratkaisuun ja päätelmiään konkreettisin mallein ja välinein, kuvin, kirjallisesti tai suullisesti. Oppilas oppii löytämään ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia sekä syy-seuraussuhteita
- harjaantuu tekemään havaintoja eteen tulevista itsensä kannalta merkityksellisistä ja haasteellisista matemaattisista ongelmista.

KESKEISET SISÄLLÖT

Luvut ja laskutoimitukset

lukumäärä ja lukusana ja numerosymboli

- lukujen ominaisuudet: vertailu, luokittelu, järjestykseen asettaminen, lukujen hajottaminen ja kokoaminen
- kymmenjärjestelmän rakentumisen periaate
- yhteen- ja vähennyslasku sekä laskutoimitusten väliset yhteydet luonnollisilla luvuilla
- kertolaskua ja kertotauluja
- jakolaskua konkreettisilla välineillä
- eri laskutapojen ja välineiden käyttöä: palikoita ja kymmenjärjestelmävälineitä, lukusuora, päässälasku, paperin ja kynän käyttöä
- yksinkertaista kombinatoriikkaa (erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkimista)
- yksinkertaisia murtolukuja konkreettein välinein.

Algebrallinen ajattelu

säännönmukaisuuksien, suhteiden ja riippuvuuksien näkeminen kuvista yksinkertaisten lukujonojen tulkitseminen ja kirjoittaminen.

Geometrian käsitteitä

ympäröivän tilan avaruudellisten suhteiden havainnointi ja kuvailu

ympäristössä olevien geometrinen muotojen havainnointi, kuvailu ja nimeäminen
 kaksiulotteisten ja kolmiulotteisten muotojen tunnistaminen, selostaminen ja nimeäminen
 geometriset peruskäsitteet, kuten piste, jana, murtoviiva, puolisuora, suora ja kulma
 kaksiulotteisten muotojen rakentaminen, piirtäminen ja jäljentäminen sekä kolmiulotteisten
 kappaleiden tunnistaminen ja rakentaminen
 hahmottamiskyvyn ja geometrisen pohdinnan käyttö ongelmanratkaisussa
 kuvioiden jäljentäminen ja omien kuvioiden tekeminen
 yksinkertaisia peilauksia ja suurennoksia.

Mittaaminen

- mittaamisen periaate: kuinka monta kertaa mittayksikkö sisältyy mitattavaan
- pituus, massa, pinta-ala, tilavuus, aika ja raha
- mittavälineiden käyttö
- tärkeimpien mittayksiköiden käyttö, vertailu ja muuntaminen
- mittaustuloksen arviointi.

Tietojen käsittely ja tilastot

tietojen etsiminen, kerääminen ja tallentaminen
 yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen
 koottujen tietojen esittäminen pylväsdiagrammina.

1. Luokan sisällöt Keskeinen lukualue 0 – 20	2. Luokan sisällöt Keskeinen lukualue 0 – 100
<p><i>Luvut ja laskutoimitukset</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * lukumäärä, lukusana ja numerosymboli * lukujen ominaisuudet: vertailu, järjestyksen asettaminen, lukujen hajottaminen ja kokoaminen * yhteen- ja vähennyslasku, sekä laskutoimitusten väliset yhteydet luonnollisilla luvuilla * päässälaskua * yksinkertaista kombinatoriikkaa 	<p><i>Luvut ja laskutoimitukset</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kymmenjärjestelmän rakentamisen periaate * eri laskutapojen ja välineiden käyttöä * kertolaskuja ja kertotauluja * jakolaskua konkreeteilla välineillä * kerto- ja jakolaskun yhteys * päässälaskua * yksinkertaisia murtolukuja konkreetein välinein * kombinatoriikkaa; erilaisten vaihtoehtojen lukumäärän tutkiminen
<p><i>Algebrallinen ajattelu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * suhteiden ja riippuvuuksien näkemistä * ongelmanratkaisua 	<p><i>Algebrallinen ajattelu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * lukujonojen tulkitsemista ja kirjoittamista * ongelmanratkaisua
<p><i>Geometrian käsitteitä</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kaksi- ja kolmiulotteisia muotoja * geometriset peruskäsitteet, kuten piste, jana, suora * yksinkertaisia peilauksia * kuvioiden jäljentämistä 	<p><i>Geometrian käsitteitä</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kappaleiden rakentamista * monikulmioiden tekemistä * murtoviiva, puolisuora, kulma * yksinkertaisia suurennoksia

<p><i>Mittaaminen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * mittapisteiden periaate: kuinka monta kertaa mittayksikkö sisältyy mitattavaan * pituus, massa, aika, raha 	<p><i>Mittaaminen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * pinta- ala, tilavuus, aika, raha * mittatuloksen arviointia * mittayksiköiden muuntaminen
<p><i>Tietojen käsittely ja tilastot</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * yksinkertaisten taulukoiden ja diagrammien lukeminen 	<p><i>Tietojen käsittely ja tilastot</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * koottujen tietojen esittäminen pylväs-diagrammina

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA TOISEN LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelmien ratkaisussa, esittämällä niitä monipuolisesti (välineillä, kuvilla, symboleilla, sanoilla, lukujen avulla tai diagrammeilla) ja selittämällä niitä toisille oppilaille ja opettajalle.

Oppilas pystyy tekemään perusteltuja päätelmiä ja selittämään toimintaansa ja osaa esittää ratkaisujaan konkreettisin mallein ja välinein, kuvin, suullisesti ja kirjallisesti.

Oppilas osaa tehdä vertailua, mm. pituusvertailua, ja asettaa asioita järjestykseen, löytää asioille vastakohtia, luokitella asioita eri ominaisuuksien mukaan sekä ilmoittaa esineen sijainnin, esimerkiksi yläpuolella, alla, oikealla, vasemmalla, takana ja välissä. Hänen tulee myös kyetä vertailemaan joukkojen suuruuksia, esimerkiksi enemmän, vähemmän, yhtä monta, paljon, vähän, sekä kirjoittamaan ja käyttämään vertailun symboleja $>$, $=$ ja $<$.

Oppilas tietää lukujen merkityksen määrän ja järjestyksen ilmaisemisessa, lukujen kirjoittamisen ja lukusuoraesityksen sekä vaaka- että pystysuunnassa. Oppilas hallitsee lukujen hajottamisen ja yhdistämisen, vertailun, summien ja lukujonojen muodostamisen. Hän tuntee parilliset ja parittomat luvut. Oppilas tuntee ja ymmärtää kymmenjärjestelmän paikkajärjestelmänä sekä osaa käyttää sitä. Hän ymmärtää yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskun sekä osaa soveltaa niitä arkitilanteissa. Hän osaa etsiä ratkaisuvaihtoehtojen lukumäärän yksinkertaisissa tapauksissa. Oppilas tuntee ja osaa esittää konkreettisilla välineillä yksinkertaisia murtolukuja, kuten yksi kahdesosa, yksi neljäsosa ja yksi kolmasosa.

Oppilas tuntee perusmuodot tasokuvioista ja kappaleista, mm. nelikulmio, kolmio, ympyrä, pallo ja kuutio, sekä tietää geometrian peruskäsitteet, mm. piste, jana, murtoviiva, puolisuora, suora ja kulma, ja niiden yhteyden yksinkertaisimpiin tasokuvioihin. Hän osaa käyttää yksinkertaisia peilauksia ja suurennoksia.

Oppilas osaa suorittaa mittauksia yksinkertaisilla mittaussivälineillä ja tuntee keskeisimmät mittaussuureet, kuten pituus, massa, tilavuus ja aika.

Oppilas osaa havainnoida tarpeellisen informaation yksinkertaisissa arkipäivän ongelmissa ja osaa käyttää matemaattisia tietojaan ja taitojaan niiden ratkaisussa.

11 § Ympäristö- ja luonnontieto

Ympäristö- ja luonnontieto on ympäristöopin, biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonrakenteista koostuva integroitu aineryhmä, jonka opetukseen sisältyy myös ekologisesti, kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävä kehityksen näkökulma. Ympäristö- ja luonnontiedossa oppilas oppii tuntemaan ja ymmärtämään itseään, muita ihmisiä, luontoa ja rakennettua ympäristöä.

Kokemuksellisen ja elämyksellisen opetuksen avulla oppilaan ympäristö- ja luontosuhde kehittyy ja hän oppii iloitsemaan luonnosta ja muusta ympäristöstä.

Ympäristö- ja luonnontiedon opetus tukeutuu tutkivaan ja ongelmakeskeiseen lähestymistapaan, jossa lähtökohtana ovat oppilaan omaan ympäristöön liittyvät asiat, ilmiöt ja tapahtumat.

Ympäristö- ja luonnontiedon lähestymistavat ja sisällöt valitaan oppilaiden edellytysten ja kehitystason perusteella sekä siten, että opiskelutilanteissa voidaan harjoitella yksilöllisesti ja ryhmässä sekä ulkona että sisällä. Ympäristö- ja luonnontieteellistä käsitteistöä hyödyntäen opetus voidaan suunnitella eheytytyiksi kokonaisuuksiksi, jotka tarkastelevat oppilasta ympäröivää maailmaa ja hänen toimintaansa yhteisön jäsenenä sekä auttavat häntä ymmärtämään omaa ympäristöään sekä ihmisen ja ympäristön välistä vuorovaikutusta.

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii tuntemaan luontoa ja rakennettua ympäristöä hankkimalla niistä kokemuksia ja elämyksiä, tekemällä havaintoja, tutkimalla ja kokeilemalla sekä hankkimalla tietoja myös muilla tavoilla
- oppii käyttämään apuna yksinkertaisia havainto- ja muita opiskeluvälineitä sekä erilaisia kuvallisia, kirjallisia ja sähköisiä tiedonlähteitä
- oppii vertailemaan tarkastelemissaan kohteita, ilmiöitä ja tapahtumia sekä luokittelemaan niitä
- oppii arvioimaan hankkimaansa tietoa
- oppii pohtimaan hyvän ympäristön merkitystä sekä opettelee huolehtimaan ympäristöstään ja toimimaan siinä vastuullisesti
- oppii ryhmässä toimimalla ja harjoittelemalla myönteisiä vuorovaikutuksen taitoja
- oppii psyykkiseen, sosiaaliseen ja fyysiseen turvallisuuteen ja terveyteen liittyvää ajattelua ja toimintamalleja
- oppii toimimaan turvallisesti liikenteessä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Eliöt ja elinympäristöt

- elottoman ja elollisen luonnon peruspiirteet
- eliöiden erilaisten elinympäristöjen, kuten pihan, puiston, metsän, niityn ja pellon havainnoiminen
- oman lähiympäristön tavallisimpien kasvi-, sieni- ja eläinlajien tunnistaminen sekä niiden tärkeimpien ominaispiirteiden kuvaileminen
- luonnon tarkkailu eri vuodenaikoina
- ruoan alkuperä ja tuottaminen.

Oma lähiympäristö ja maapallo ihmisen elinpaikkana

- oman lähiympäristön luonnonilmiöiden ja ihmistoimintojen havainnoiminen
- luonnonympäristön ja ihmisen muovaaman ympäristön eri osatekijöiden tunnistaminen
- maiseman ja maaston keskeisimpien rakenteiden hahmottaminen sekä ympäristön havainnollistaminen piirtämällä, rakentelemalla tai muovaamalla
- vuorokauden- ja vuodenaikoihin liittyvät käsitteet, ilmiöt
- maapallo ihmisen elinpaikkana
- elävän ja elottoman luonnon erojen pohtiminen.

Fysikaaliset ilmiöt ja niihin liittyvät tekniset sovellukset

- oppilaan jokapäiväisessä ympäristössä tapahtuvien fysikaalisten ilmiöiden ja niiden syiden tutkiminen käyttäen esimerkkeinä sääilmiötä sekä liikettä ja liikkumista
- valon ja äänen, niiden lähteiden ja ominaisuuksien tutkiminen sekä kuulon ja näön suojeleminen
- lämmönlähteiden ja lämmityksen tutkiminen sekä lämpötilan mittaaminen
- oppilaan elämänpiiriin kuuluvaan teknologiaan tutustuminen erityisesti sähkön käyttö, sähköturvallisuus ja sähkön säästäminen.

Aine

- mpäristössä esiintyvien aineiden ominaisuuksien ja olomuotojen sekä niiden muutosten tutkiminen käyttäen esimerkkeinä vettä ja ilmaa sekä lähiympäristön maaperää ja kallioperää
- oppilaan arkielämään kuuluvien materiaalien, kuten lasin ja muovin, puun ja paperin, metallien ja tekstiilien, tutkiminen sekä niiden säästävä käyttö ja kierrätys
- aineen muuttumiseen tutustuminen käyttäen esimerkkinä palamista ja paloturvallisuutta.

Terveys ja turvallisuus

- ihmisen kehon kasvuun ja kehitykseen tutustuminen
- terveystottumukset ja omasta terveydestä huolehtiminen: ravitsemus, puhtaus, koulunkäynnin, harrastusten ja levon välinen tasapaino, ulkoilu ja pukeutuminen, ryhti, rentoutuminen
- henkinen hyvinvointi ja mielenterveys sekä niitä tukevien sosiaalisten vuorovaikutustaitojen harjoittelu
- terveyttä edistävä liikkuminen
- sairastaminen ja yksinkertaiset ensiaputoimet
- omat kokemukset ja havainnot ympäristöstä turvallisuuden ja terveyden näkökulmasta. Fyysisen koskemattomuuden kunnioittaminen. Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisy. Vaaratilanteiden välttäminen ja toimiminen vaaratilanteissa. Turvallinen liikennekäyttäytyminen.

1. luokka	2. luokka
<i>Eliöt ja elinympäristöt</i> <ul style="list-style-type: none">* elollinen ja eloton* lähiympäristön lajiston tarkkailua eri vuodenaikoina	<i>Eliöt ja elinympäristöt</i> <ul style="list-style-type: none">* ruoan alkuperä ja tuottaminen* pellon ja metsän lajistoa* eliöt ja niiden elinehdot sekä elämänvaiheet
<i>Ympäristön ilmiöitä</i> <ul style="list-style-type: none">* sääilmiöitä<ul style="list-style-type: none">- sääkartta- miten ilma liikkuu- lumitutkimukset- lämpötilan vaikutus lumeen	<i>Ympäristön ilmiöitä</i> <ul style="list-style-type: none">* ääni<ul style="list-style-type: none">- äänen ominaisuuksia, erilaisia ympäristön ääniä, melu* sähkö<ul style="list-style-type: none">- sähköturvallisuus ja niiden turvallinen käyttö

<ul style="list-style-type: none"> - lämpömittari ja mittaaminen - sade, sateenkaari 	<ul style="list-style-type: none"> - sähkön säästäminen * lämmönlähteet ja lämmitys - miten talot lämpenevät - mistä saadaan lämmitysenergiaa
<p><i>Turvallisuus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * koulun säännöt * liikenneturvallisuus koulumatkalla * lähiympäristön auttajat 	<p><i>Turvallisuus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * oikeus fyysiseen ja psyykkiseen turvallisuuteen * arkipäivän uhat * toimiminen tulipalotilanteessa - alkusammutusvälineiden käyttö * avun hälyttäminen 112
<p><i>Ympäristön aineita</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * vesi - olomuodot ja ominaisuuksia * arkielämästä tuttuja esineitä - ryhmittelyä ominaisuuksien mukaan esim. valmistusmateriaali, maatuminen - säästävä käyttö ja kierrätys 	<p><i>Ympäristön aineita</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * ilma - ominaisuuksia - ilmansuojelu * palaminen - mitä palamiseen tarvitaan - palamattomat materiaalit - herkästi syttyvät materiaalit
<p><i>Oma lähiympäristö, kotiseutu paikkana</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * lähiympäristön esim. koulumatkan tai lähikadun havainnollistaminen * luonto huolenpidon kohteena * pohjapiirros esim. luokkakartta, pihakartta 	<p><i>Oma lähiympäristö, kotiseutu paikkana</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * maapallo - maan malli - maapallon liikkeet ja aika (vrk, kk, v) - Maa taivaankappaleena * ihmisen elinehdot * kartta - symbolijärjestelmän tutkiminen konkreettisessa ympäristössä
<p><i>Ihminen ja terveys</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * omasta terveydestä huolehtiminen - ravinto, puhtaus, lepo, pukeutuminen, ryhti, rentoutuminen, liikunta - sairastaminen esim. vilustumisen oireet ja sen hoito - tunteiden tunnistaminen ja mielen hyvinvointi 	<p><i>Ihminen ja terveys</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kehon osat pääpiirteittäin - luusto, lihaksisto, verenkierto, hengitys * aistit ja niiden toiminta * ihmisen elämäntapa * perhe, ystävyys ja ihmissuhteet - tutustuminen lähialueen hoiva- ja hoitopalveluihin

12 § Uskonto

Uskonnon opetuksen keskeisenä tehtävänä on tarjota oppilaille tietoja, taitoja ja kokemuksia, joiden pohjalta hän rakentaa omaa kulttuuri-identiteettiään ja hahmottaa uskontojen merkitystä ympäristössään. Kaikissa uskontoaineissa perehdytään suomalaiseen katsomusperinteeseen ja uskonnollisiin arvoihin huoltajien tunnustuksen mukaisesti. Tietorakenteiden rikastuttamisen lisäksi

tavoitteena on, että oppilaan elämänhallintataidot lisääntyvät. Hän ymmärtää ihmisten keskinäisen kunnioituksen ja yhteistoiminnan edellyttämää eettistä perustaa ja tuntee itsensä arvokkaaksi.

Opetuksen tavoitealueet ovat:

- omaan uskontoon ja sen vaikutuksiin perehtyminen
- muihin lähiympäristön uskontoihin tutustuminen
- suomalaiseen katsomusperinteeseen, esimerkiksi eri juhlapyhiin, tutustuminen
- eettisyyteen kasvaminen ja terveen itsetunnon kehittyminen.

Näitä tavoitealueita painotetaan uskontoaineen oman luonteen mukaisesti.

Evangelisluterilainen uskonto

TAVOITTEET

Oppilas

- tutustuu kristinuskon perusteisiin ja evangelisluterilaisen kirkon toimintaan lähiympäristössään. Hän tutustuu kirkkovuoden juhliin, perhejuhliin ja seurakunnan työmuotoihin
- tutustuu muihin kirkkoihin ja uskontoihin arkikokemuksiensa ja lähiympäristön tarjoamien konkreettisten esimerkkien avulla
- pohtii oikeaan ja vääriin liittyviä kysymyksiä ja soveltaa oppimaansa arkipäivän eri tilanteissa
- tutustuu Raamatun kertomuksiin.

KESKEISET SISÄLLÖT

Uskonnon opetus toteutetaan yleensä teemakokonaisuuksina, joissa otetaan huomioon oppilaan elämäntilanteet. Kaikkien aiheiden käsittelyssä otetaan huomioon lähimmäisyyden periaate. Oppilasta autetaan ymmärtämään Raamatun maailmaa ja ajan historiaa.

Luottamus ja turvallisuus

- käsitellään oppilaiden kokemuksista ja elämäntilanteista nousevia elämään ja kuolemaan liittyviä asioita. Tutustutaan Raamatun kertomuksiin ja Jeesuksen opetukseen Jumalan huolenpidosta.

Arvokas ja ainutlaatuinen elämä

- tuetaan oppilaiden eettisyyden ja vastuullisuuden kasvua. Keskeisiä aihealueita ovat elämän ja luonnon kunnioitus, oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus ja valintojen tekeminen.
- käsitellään teemaan liittyviä Raamatun kertomuksia.
- suvaitsevaisuuteen kuuluu myös tutustuminen muihin kirkkoihin ja uskontoihin, jotka liittyvät oppilaiden elämään.
- painotetaan kristillisessä etiikassa keskeistä kultaisen säännön periaatetta, jonka mukaan ihmisen tulee kohdella toista niin kuin hän toivoo itseään kohdeltavan.

Minun juureni

- pohditaan perheen ja suvun arvoja ja perinteitä.
- tutustutaan seurakunnan keskeisiin toimintamuotoihin, jotka koskettavat oppilasta. Tällaisia ovat jumalanpalvelukset, kirkolliset toimitukset sekä kristillinen palvelu eli diakonia.

Kirkkovuoden juhlat

- tutustutaan kalenteri- ja kirkkovuoden juhliin sekä siihen, miten ja miksi niitä vietetään.
- juhliin valmistautumisen ja vieton yhteydessä tarkastellaan juhlien kristillisiä sisältöjä ja eettistä merkitystä sekä niihin liittyviä tapoja.

1. Luokka	2. Luokka
<p><i>Oikein ja väärin</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * oma luokka * olemme erilaisia * luokan säännöt 	<p><i>Oikein ja väärin</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * tuttu luokka * olemme ystäviä * autamme toisiamme * kiusaamisen ehkäisy * kultainen sääntö
<p><i>Elämä on Jumalan lahja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * olemme Jumalan luomia * oma perhe * Raamattu 	<p><i>Raamattu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Uusi ja Vanha testamentti * erilaisia perheitä
<p><i>Elämää Palestiinassa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Nasaretin elämää * Nasaretin kodissa * paimenten elämää 	<p><i>Elämää Palestiinassa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Palestiinan luonto * ammatteja Palestiinassa * hyvä paimen
<p><i>Joulu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kirkkovuosi * adventti * oman perheen jouluperinteitä 	<p><i>Joulu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kirkkovuosi * uusi vuosi * itämaan tietäjät
<p><i>Jeesus lapsena</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * synagogassa * Jerusalemin temppeli * Jeesuksen matka pääsiäisjuhille 	<p><i>Jeesus ihmisten parissa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * Jeesus opettajana * Jeesus parantajana * Jeesuksen ihmetekoja * Isä meidän- rukous
<p><i>Pääsiäinen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kirkkovuosi * palmusunnuntai * pääsiäisen tapahtumat * oman perheen pääsiäisperinteitä 	<p><i>Pääsiäinen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kirkkovuosi * pääsiäisen tapahtumat * helatorstai * helluntai
<p><i>Elämää seurakunnassa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * kirkko * pappi * lähetyskäsky 	<p><i>Elämää seurakunnassa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * oman srk:n toimintaa ja työntekijöitä

Ortodoksinen uskonto

TAVOITTEET

Tavoitteena on, että

- oppilaan ortodoksinen identiteetti vahvistuu ortodoksiseen kirkkovuoteen, sakramentteihin, ortodoksisen kristillisyyden peruskäsitteisiin ja oman seurakunnan toimintaan tutustumalla

- oppilas pohtii elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä
- oppilas tutustuu Jeesuksen elämän pääkohtiin
- oppilas tutustuu muihin kirkkoihin ja lähiympäristön uskontoihin.

KESKEISET SISÄLLÖT

Uskonnon opetus toteutetaan yleensä teemakokonaisuuksina, joissa otetaan huomioon oppilaan elämäntilanteet. Kaikkien aiheiden käsittelyssä otetaan huomioon lähimmäisyyden periaate. Oppilasta autetaan ymmärtämään Raamatun maailmaa ja sen ajan historiaa.

Ortodoksinen perheeni

- •tutustutaan ortodoksiseen kirkolliseen perinteeseen perheessä: esimerkiksi ikoni, ristinmerkki, ruoka- ja iltarukoukset, kaste ja nimenanto sekä kodin siunaaminen.
- •annetaan oppilaille mahdollisuus tutustua oman perheen ja lähiympäristön muihin kristillisiin kirkkoihin ja uskontoihin.

Oma seurakuntani

- •tutustutaan oman seurakunnan toimintamuotoihin, erityisesti jumalanpalveluksiin, kirkkomusiikkiin ja seurakunnan lapsityöhön.
- •tarkastellaan kirkkoa rakennuksena sekä pyhänä paikkana.

Jeesuksen elämää

- •käydään läpi niitä Jeesuksen elämän pääkohtia, jotka eivät tule esille suurten juhlien yhteydessä.
- •käsitellään elämää Jeesuksen ajan Palestiinassa.

Paastoperinne

- käsitellään ortodoksisen ihmiskuvan pohjalta paastoon liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuten anteeksipyytämistä ja -antamista, ystävyyttä, lähimmäisyyttä ja diakoniatyötä sekä ehtoollista ja katumuksen sakramenttia.

Kirkkovuoden juhlat

- tutustutaan ortodoksisten suurten juhlien perinteeseen ja tapoihin.

Muut uskontokunnat

Muiden uskontojen opetuksesta annetaan opetussuunnitelmien perusteet erillisillä päätöksillä.

13 § Elämäkatsomustieto

Elämäkatsomustiedon opetus on tarkoitettu uskontokuntiin kuulumattomille oppilaille. Opetussuunnitelmassa tulee lähteä tämän kohderyhmän tarpeista saada tukea eettiselle kasvulleen ja

oppia eettisen ajattelun taitoja. Koulun tulee arvostaa ja ottaa huomioon kotien katsomuksellista moninaisuutta.

Elämäkatsomustiedon opetus tukee oppilaan eettistä ja katsomuksellista kasvua lähtökohtanaan kotien arvoperusta. Oppilaille annetaan mahdollisuuksia hahmottaa maailmankuvaansa ja omaa elämäänsä kysymyksissä, jotka liittyvät ihmissuhteisiin, kulttuuri-identiteettiin, ihmisen ja luonnon suhteeseen sekä yhteisöön.

Elämäkatsomustiedon opetussisältöjä lähestytään näkökulmista, jotka suuntaavat toimintaa suvaitsevaisuuteen ja kohtuullisuuteen, oikeudenmukaisuuteen ja reiluuteen, rohkeuteen ja omaan identiteettiin sekä hyväntahtoisuuteen ja huolenpitoon.

TAVOITTEET

Opetuksen tavoitteena on, että oppilas

- oppii ymmärtämään erilaisia elämäkatsomuksellisia näkökulmia ja saa samalla tukea oman elämäkatsomuksensa rakentamiseen, oppii erottamaan oikean ja väärän ihmisoikeusetiikan perustalta sekä harjaantuu vastuullisiin valintoihin
- oppii keskustelemaan elämäkatsomuksellisista kysymyksistä, missä yhteydessä hän saa tietoja erilaisista katsomuksista sekä kulttuuriperinnoistä ja oppii niihin liittyviä käsitteitä.

KESKEISET SISÄLLÖT

Ihmissuhteet

- opetusryhmässä harjoitellaan ihmissuhde- ja vuorovaikutustaitoja aikuisten ja lasten kesken sekä laajennetaan vuorovaikutussuhteita opetusryhmän ulkopuolelle.

Kulttuuri-identiteetti

- oppilasta tuetaan arvostamaan oman perheensä elämäkatsomusta.
- tutustutaan sellaisten katsomusten ja uskontojen näkemyksiin ja kulttuuriin ilmenemismuotoihin, jotka ovat edustettuna omassa koulussa tai muuten tulevat esille koulun arjessa ja juhlassa.
- tarkastellaan yhdessä oman koulun tapa- ja juhlaperinnettä.
- opitaan hyväksymään ja arvostamaan kulttuurista erilaisuutta.

Ihmisen ja luonnon suhde

- ohjataan oppilasta myönteisesti kestävästä kehityksen periaatteiden mukaisesti tiedostamaan luonnon merkitys ihmiselle sekä oma vastuunsa ympäristöstään.

Yhteisö

- oppilaita ohjataan ymmärtämään, että he ovat arvokkaita yhteisönsä jäseniä, joiden toiminta vaikuttaa muiden hyvinvointiin ja kaikkien yhteiseen tulevaisuuteen.
- pohditaan oman opetusryhmän ja perheen sääntöjä sekä opitaan ymmärtämään ne vastavuoroisina sopimuksina. Oppilasta ohjataan ottamaan ja kantamaan vuorollaan vastuuta koko ryhmää palvelevista tehtävistä.

Musiikin opetuksen tehtävänä on innostaa oppilasta monipuoliseen musiikilliseen ilmaisuun ja toimintaan, jossa keskeistä on yhdessä tekeminen. Yhteisten musiikillisten elämysten ja kokemusten avulla oppilas oppii sekä ryhmässä toimimisen taitoja että musiikin perustaitoja. Opetuksessa on otettava huomioon, että musiikin oppimisessa laulaminen, soittaminen, musiikin kuuntelu ja musiikkiliikunta tukevat toisiaan ja kaikilla oppilailla tulee olla mahdollisuus osallistua niihin. Oppilasta ohjataan hahmottamaan ja havainnoimaan ympäröivää äänimaailmaa, ja häntä rohkaistaan kertomaan havainnoistaan, ajatuksistaan ja tunteistaan. Hänelle tarjotaan kokemuksia musiikin eri alueilta ja eri kulttuurien musiikista, ja häntä kannustetaan osallistumaan yhteisönsä musiikkitoimintaan.

Musiikin opetukseen liitetään kuvataiteen, tanssin ja draaman, kirjallisuuden ja käsityön aineksia ja tuetaan näin lapsen kokonaisvaltaista ilmaisua. Oppilasta ohjataan arvostamaan omaa ja muiden musiikillista toimintaa ja tuotoksia.

TAVOITTEET

Oppilas

- omaksuu musiikillisen ilmaisun perustaitoja ja tietoja
- oppii luonnollista äänenkäyttöä ja rohkaistuu omaan musiikilliseen ilmaisuun laulaen, soittaen ja liikkuen sekä ryhmässä että yksin
- opettelee keksimään omia melodia- ja rytmisommitelmia laulaen ja erilaisia soittimia käyttäen
- tutustuu erilaisiin rytmi- ja melodiasoittimiin kehollisen rytmien ilmaisun ja koordinaation kautta
- oppii kuuntelemaan ja havainnoimaan keskittyneesti ja aktiivisesti ääniympäristöä ja musiikkia
- kokee leikinomaisesti ja kokonaisvaltaisesti erilaisia musiikkiin liittyviä käsitteitä musiikin mukaan liikkuen ja kuunnellen
- oppii ilmaisemaan itseään kehollisesti ja vapautuneesti musiikin
- tutustuu oman maan ja muun maailman musiikkiin
- opettelee tarkastelemaan omaa musiikillista toimintaansa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- terveen äänenkäytön perusteet, lastenlauluja ja laululeikkejä, ajankohtaisia lauluja, kuten vuodenaikoihin ja yhteisiin juhliin liittyviä lauluja, oman kulttuurin ja muiden kulttuurien kansanmusiikkia, musiikillista keksintää ja omia melodiasommitelmia
- kehollista rytmistä ilmaisua, keho-soittimilla soittamista, tutustumista rytmi- ja melodiasoittimiin, äänellistä ilmaisua, säestystehtäviä lauluihin ja musiikkiliikuntaan
- monipuolista musiikkiin tutustumista myös kuunnellen niin, että painopiste on elämyksellisyydessä, omien arviointien ja mieltymysten pohtimista ja perustelua, musiikillisten ominaisuuksien ja tapahtumien havainnointia
- havaintojen tekemistä äänen ominaisuuksista, äänellistä ja kehollista ilmaisua, erilaisia äänellisiä kokeiluja
- musiikin peruskäsitteisiin (rytmi, melodia, harmonia, muoto, sointiväri, dynamiikka) tutustumista laulaen, soittaen, liikkuen ja kuunnellen.

1. luokka	2. luokka
<i>Laulaminen</i> * laululeikit ja –lorut kaikenmenetelmänä * erilaisia äänenkäytön alkeisharjoituksia * lauluja koulun tapahtumiin, vuodenajan teemojen	<i>Laulaminen</i> * lauluohjelmistoa * erilaisia äänenkäytön harjoituksia * laulun sanoja nuoteista

mukaan	* lauluja koulun tapahtumiin, vuodenajan teemojen mukaan
Soittaminen * keho- ja rytmisoiton alkeita	Soittaminen * keho- ja rytmisoittoa
Musiikkiliikunta ja -ilmaisu * leikinomaista liikkumista musiikin mukana	Musiikkiliikunta ja -ilmaisu * kokonaisvaltaista liikkumista musiikin tahdissa
Kuuntelu * monenlaisen musiikin kuuntelua	Kuuntelu * musiikin liittäminen satuihin
Musiikin elementit * rytmi: perus- ja sanarytmi, nopea, hidas * melodia: korkea, matala * muoto: solo/ tutti * dynamiikka: ääni ja hiljaisuus * musiikin tunnelma	<i>Musiikin elementit</i> * rytmi: melodiarytmi, tasajakoisuus * melodia: peruskäsitteet * muoto: solo/ tutti * dynamiikka: hiljainen/ voimakas * musiikin erilaiset sävyt
Musiikkiperinne * kansanlaulut	Musiikkiperinne * kansanlaulut

15 § Kuvataide

Kuvataiteen opetuksen sisältöalueet ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteentuntemus ja kulttuurinen osaaminen, kuvaviestintä ja mediateknologia sekä ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu.

Vuosiluokilla 1-2 kuvataiteen opetuksessa pyritään oppimaan leikin ja tekemisen avulla. Opetuksen lähtökohdaksi on lapsen oma elämis- ja kokemismaailma. Opetuksessa keskitytään kuvan tekemisen perustaitojen opettelemiseen sekä tutustutaan kuvataiteeseen. Oppilasta rohkaistaan tekemään moniaistisesti esteettisiä havaintoja ja luomaan mielikuvia. Häntä ohjataan ja kannustetaan kertomaan havainnoistaan, ajatuksistaan ja tunteistaan ja ilmaisemaan itseään monipuolisesti kuvataiteen keinoin. Opetuksen tavoitteena on, että oppilaalle annetaan kokemuksia kuvataiteen eri alueilta taideteoksia tarkastellen sekä museo- ja näyttelyvierailujen avulla.

Kuvataiteen opetuksessa oppilasta ohjataan oma-aloitteisuuteen arvostamalla hänen omia oivalluksiaan, valintojaan ja päätöksiään, sekä tuetaan oppilaan pohtivaa, tutkivaa ja pitkäjänteistä asennetta työskentelyyn.

Opetuksessa pyritään kokonaisvaltaiseen ilmaisuun yhdistämällä kuvallisen kulttuurin tuottamiseen ja tarkasteluun myös musiikin, kirjallisuuden, käsityön, tanssin ja draaman aineksia. Oppilasta ohjataan arvostamaan omia ja muiden tuotoksia.

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii ilmaisussa tarvittavia taitoja: havaintojen tekoa, mielikuvien prosessointia, kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja, valintojen tekoa ja niiden perustelua sekä omien tavoitteiden asettelua
- saa rakentelun ja tilan hahmottamisen kokemuksia luonnon ympäristössä ja rakennetussa ympäristössä, jotta hänen avaruudellinen ajattelunsa kehittyisi
- oppii kuvataiteen välineellisen ilmaisun taitoja ja tekniikoita

- opettelee tarkastelemaan omaa kuvataiteellista toimintaansa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- piirtäminen, maalaaminen, muovailu ja rakentelu
- grafiikan, valokuvan ja tietotekniikan välineisiin tutustuminen kuvallisessa ilmaisussa
- ilmaisulle sopivan välineen ja materiaalin valinta ja materiaalien ominaisuuksien tutkiminen
- kuvalliset muuntajat: väri, viiva, muoto, valo ja varjo, tila ja liike ilmaisussa
- kirjain kuvailmaisussa
- median kuvaviestinnän kriittinen tarkastelu, tietokonepelien kuvat, TV, elokuva ja video
- luonnon ympäristö, esineympäristö ja rakennettu ympäristö
- taiteilijan ja muotoilijan työ sekä museoiden tehtävä
- kulttuurien välisyys omassa yhteisössä; myytit, kuvat ja esineet.

1. luokka	2. luokka
<p><i>Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * tila- ja liiketaju ja avaruudellinen hahmottaminen <ul style="list-style-type: none"> - kokemuksia ja elämyksiä erilaisista tiloista * väritaju <ul style="list-style-type: none"> - oppilaan väri- ilmaisun tukeminen, kehittäminen ja rikastuttaminen - väri- ilmaisua ja leikkelyä erilaisin välinein ja materiaalein - päävärit * muodontaju <ul style="list-style-type: none"> - muodon ja materiaalin havainnointia eri aistein -perusmuodot 	<p><i>Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * tila- ja liiketaju ja avaruudellinen hahmottaminen <ul style="list-style-type: none"> - laajennetaan kokemuksia ja elämyksiä erilaisista tiloista - erilaisten tilojen rakentelua mahdollisimman erilaisista materiaaleista * väritaju <ul style="list-style-type: none"> - oppilaan oman väri- ilmaisun tukeminen, kehittäminen ja rikastuttaminen - värikokeiluja - päävärit, mahdollisuuksien mukaan myös välivärit - valo- varjo * muodontaju: <ul style="list-style-type: none"> - erilaisten pintarakenteiden ja muotojen tuottamista monipuolisten materiaalien avulla
<p><i>Taiteentuntemus ja kulttuurinen osaaminen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * taidekuvat läsnä luokassa, välittämässä elämyksiä ja motivaatiota omiin tuotoksiin * näyttelykäyntejä mahdollisuuksien mukaan * taidekäsitteiden alkeita * alkavaa tutustumista tyyliisuuntiin ja suomalaisiin taiteilijoihin 	<p><i>Taiteentuntemus ja kulttuurien osaaminen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * taidekuvat läsnä luokassa, välittämässä elämyksiä ja motivaatiota omiin tuotoksiin * näyttelykäyntejä mahdollisuuksien mukaan * taidekäsitteiden alkeita * alustavaa tutustumista tyyliisuuntiin ja suomalaisiin taiteilijoihin
<p><i>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * luonnon- ja lähiympäristön tutkimista * luonto kuvalliseen ilmaisuun innoittajana (ympäristötaide) * tutustuminen arkkitehtuuriin 	<p><i>Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * luonnon- ja lähiympäristön tutkimista ja sen esteettisyyden arvioimista ja oman lähiympäristön viihtyvyyden lisäämistä * esinesuunnittelun alkeita * rakennuskulttuuri
<p><i>Media ja kuvaviestintä</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * todellisuus ja mielikuvat kuvissa * median, TV:n ja kuvaviestinnän tarkastelun harjoittelua 	<p><i>Media ja kuvaviestintä</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * todellisuus ja mielikuvat kuvissa. Median ja kuvaviestinnän kriittisen tarkastelun harjoittelu

* kuvista havainnointi ja kertominen * kuvan ja sanan yhdistäminen	* elokuvista ja videoista havainnointi ja kertominen * tietokonepelien kuvat
---	---

16 § Käsityö

Käsityön opetus tukee oppilaan esteettistä, taidollista ja tiedollista kehittymistä sekä teknologian ymmärtämistä arkipäivän ilmiöissä. Sen tulee kehittää oppilaan hienomotoriikkaa sekä kykyä työskennellä suunnitelmallisesti, turvallisesti, pitkäjänteisesti ja omatoimisesti. Käsityöhön tutustutaan elämyksellisesti ja kannustetaan oppilasta toteuttamaan luontaista uteliaisuuttaan ja kekseliäisyyttään sekä iloitsemaan käsityötaitoista omassa elämässään. Oppilaan henkistä hyvinvointia, luovuutta ja vuorovaikutustaitoja vahvistetaan sekä kehitetään hänen kykyään arvioida omaa työskentelyään. Oppilasta ohjataan arvostamaan omaa ja muiden työtä sekä käsityöllisiä kulttuuriperinteitä.

TAVOITTEET

Oppilas

- oppii tuntemaan, käyttämään ja soveltamaan erilaisia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä sekä oppii käsityöhön liittyviä käsitteitä
- oppii kädentaitoja kehittämällä ajattelun taitoja ja luovien ratkaisujen tekoa
- oppii avaruudellista hahmottamista suunnitellessaan ja toteuttaessaan käsityötuotettaan
- oppii valmistamaan ja korjaamaan arkipäivän käytännöllisiä tuotteita
- oppii kiinnittämään huomiota tuotteiden esteettisiin ominaisuuksiin, väreihin ja muotoihin
- oppii ottamaan vastuuta omasta esineympäristöstään ja ymmärtää, että tuotteilla on elinkaari
- opettelee tarkastelemaan omaa työskentelyään käsityön parissa.

KESKEISET SISÄLLÖT

- arkipäivän elämän keskeiset ja hyödylliset tekstiili- ja teknisen työn materiaalit, työvälineet ja työtavat
- käsityössä tarvittavien välineiden turvallinen käyttö ja työskentelytilan turvallisuustekijät
- teknologian ja tietotekniikan välineisiin tutustuminen esimerkiksi käsityötuotteiden suunnittelussa ja toteutuksessa
- tuotteiden suunnittelu ja kuvaaminen eri tekniikoin
- entisajan ja nykyajan, erityisesti paikkakunnalle omaleimaiset käsityöesineet, -välineet, -materiaalit ja työtavat sekä erilaiset ammatit ja tulevaisuuden mahdollisuudet
- yhteisön muista kulttuureista tulleiden tai Suomen vähemmistökulttuurien käsityöperinteeseen tutustuminen.

1 lk	2 lk
------	------

* *Askartelu*

- repiminen
- värittäminen
- taittelu
- leikkaaminen
- liimaaminen
- kankaanpainanta, tuputtaminen
- muotoilu käsin ja apuvälinein
- rakentelu ja painaminen (malline, leimasin)

- kankaan painaminen, sabloona
- huovutus,taso ja pallo

1.lk.

* lankatyöt

- punonta, pujottaminen, palmikointi, letitys, solmeilu, tupsu, virkkaus (-ketju tai sormin)

- kiinteä silmukka

* ompelu

- solmu, neulan käyttö, leikkaaminen, päättäminen, nuppineulan käyttö, täyttäminen
kaavan piirtäminen, etupistoja, luotospistoja

- pykäpisto

* kudonta

- pujottelua

Tekninen työ

* erilaisten työvälineiden turvallista kokeilua

- sahaaminen, hiominen, liittäminen
naulaus, liimaus
- pintakäsittely, värittäminen, maalaaminen
- metallilangan taivuttaminen
- folion pakotus

- syvennetään ensimmäisellä luokalla opittua

Liikunnan opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan fyysistä kuntoa, motorisia taitoja ja yleisiä oppimisedellytyksiä. Liikunnan avulla tuetaan myös oppilaan sosiaalisia ja kognitiivisia taitoja sekä opetetaan ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys.

Liikunnan opetuksen tulee olla monipuolista ja luoda valmiuksia harrastaa liikuntaa sekä hankkia myöhemmin ulko- ja sisäliikunnan lajitaitoja. Opetuksessa korostetaan leikinomaisuutta ja otetaan huomioon vuodenaajat sekä paikallisten olosuhteiden tarjoamat mahdollisuudet. Turvallisten liikuntatuntien edellytyksenä on opetuksen eriyttäminen tarpeen mukaan. Pari- ja pienryhmissä tapahtuva harjoittelu opettaa yhteistoimintaa ja toisen huomioon ottamista. Yhteistoimintataitojen harjoittamiseksi järjestetään joukkuepelejä ja harjoitellaan pari- tai pienryhmissä.

TAVOITTEET

Oppilas

- kokee liikunnan iloa ja saa virikkeitä liikunnan harrastamiseen
- harjaantuu havaintomotorisissa ja motorisissa perustaidoissaan
- oppii hyvää käytöstä, sovittujen sääntöjen noudattamista ja reilun pelin hengen toteuttamista
- tottuu peseytymiseen ja hoitamaan hygieniaansa
- saa harrastaa liikuntaa kannustavassa ilmapiirissä omilla ehdoillaan ilman keskinäisen kilpailun korostumista.

KESKEISET SISÄLLÖT

- leikit, harjoitteet ja pelit, joissa on tilaa oppilaan aktiivisuudelle, mielikuvitukselle ja oivalluksille
- monipuolisesti eri liikuntalajeja, kuten yleisurheilutyyppejä harjoitteita, voimistelua eri muodoissa ja luonnossa tapahtuvaa liikuntaa
- veteen totuttautuminen, vesileikit sekä uintiharjoitteet
- musiikkiliikunta, pikkutanssit ja luovat tanssiharjoitteet.

1. luokka	2. luokka
Perusliikunta * käveleminen, juokseminen, hyppääminen, heittäminen, kiipeileminen	Perusliikunta * käveleminen, juokseminen, hyppääminen, heittäminen, kiipeileminen varmistuu
Voimistelu * perusvoimistelu * välinevoimistelu * telinevoimistelu	Voimistelu * perusvoimistelu * välinevoimistelu * telinevoimistelu
Musiikki- ja ilmaisuliikunta * musiikkiliikunta * tanssi/ laululeikki * lastentanssi * pikkutansseja (esim. suomalainen kansantanssi) * luova liikunta	Musiikki- ja ilmaisuliikunta * musiikkiliikunta * tanssi * lastentanssi * suomalainen kansantanssi * luova liikunta
Palloilu ja mailapelit * pallonkäsittelyharjoituksia monenlaisilla palloilla * erilaisia pelivälineitä ja niiden käyttötarkoituksia * alkeispelejä	Palloilu ja mailapelit * pallonkäsittelyharjoituksia monenlaisilla palloilla * erilaisia pelivälineitä ja niiden käyttötarkoituksia * alkeispelit monipuolistuu

Luontoliikunta * koulun ja lähiympäristön maasto * karttakäsité, pihakartta * retkeily	Luontoliikunta * koulun ja lähiympäristön maasto * karttakäsité * karttamerkkejä * retkeily
Vesiliikunta * uinnin alkeet 8 kertaa	Vesiliikunta * uimataidon kehittäminen
Talviliikunta * perusluistelutaitoja (esim. kaatuminen, lähtöjä, liukuja, jarrutuksia, hyppyjä) * lyhyiden matkojen hiihto tasaisella maalla * talviliikuntavälineiden käsittely	Talviliikunta * perusluisteluharjoituksia * lyhyiden matkojen hiihto * alkeispelejä * talviliikuntavälineiden käsittely

4 luku Opiskelun yleinen tuki

19 § Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Huoltajilla on ensisijainen vastuu lapsesta. Koulun on tuettava käytettävissä olevin keinoin huoltajia vastaamaan osaltaan lastensa tavoitteellisesta kasvatuksesta ja opetuksesta myös koulutyössä. Kodin ja koulun välinen yhteistyö tulee järjestää siten, että moniammatillinen yhteistyöverkosto tarvittaessa auttaa perheitä oppilaiden koulunkäyntiä koskeissa kysymyksissä.

Huoltajien tulee voida osallistua koulun toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Koulun on oltava aloitteellinen yhteistyön käynnistämiseksi. Kodin ja koulun välisen yhteistyön on perustuttava osapuolten tasa-arvoisuuteen.

Kouluilla järjestetään lukuvuosittain koulun tai luokan vanhempainilta, vanhempainkeskustelut, koko koulun yhteinen juhla / tapahtuma ja 7.-luokalle siirtyvien oppilaiden ja vanhempien ilta. Osalla oppilaista on käytössä reissuvihko viestien välittämistä varten. Vanhemmat ovat aina tervetulleita kouluun.

21 § Oppilaanohjaus

Oppilaanohjauksen tavoitteena on edistää oppilaan opiskeluvalmiuksien kehittymistä ja tukea hänen sosiaalista kasvuaan. Oppilaanohjausta annetaan eri aineiden opetuksen ja koulun muun toiminnan yhteydessä. Siihen ei varata erillisiä oppitunteja.

Sujuvan opiskelun turvaamiseksi oppilaan opiskelun taitoja tulee kehittää ja opettaa opiskelutekniikkaa. Oppilasta ohjataan vastuulliseen suhtautumistapaan koulutyötä ja tehtäviään kohtaan, ja häntä totutetaan monipuolisiin työtapoihin ja tiedonhankintaan.

Ohjauksen tehtävänä on osaltaan auttaa oppimisvaikeuksissa. Oppilaan perusvalmiuksia kehitetään siten, että hän kykenee mahdollisimman hyvin käyttämään omia voimavarojaan edellytystensä mukaisessa opiskelussa.

Oppilaanohjauksen avulla tuetaan oppilaan itsenäistymistä ja tasapainoisen persoonallisuuden kehittymistä.

22 § Tukiopetus

Tukiopetus on eriyttämisen muoto, jolle ovat ominaisia yksilölliset tehtävät, yksilöllinen ajankäyttö ja ohjaus. Siihen tulee ryhtyä heti, kun oppimisvaikeudet on havaittu, jotta oppilas ei jäisi pysyvästi jälkeen opinnoissaan. Ennen kuin oppilaan menestyminen oppiaineessa tai aineryhmässä arvioidaan heikoksi, tulee hänellä olla mahdollisuus osallistua tukiopetukseen.

Aloitteen tukiopetuksen antamisesta oppilaalle tekee ensisijaisesti opettaja. Tukiopetusta on pyrittävä järjestämään yhteisymmärryksessä oppilaan huoltajien kanssa, ja heille tulee antaa tietoa tukiopetuksen järjestämisestä.

Tukiopetusta tulee järjestää niin usein ja niin laajasti kuin oppilaan koulumenestyksen kannalta on tarkoituksenmukaista. Tukiopetusta annetaan joko oppilaan työjärjestyksen mukaisten oppituntien aikana tai niiden ulkopuolella.

23 § Oppilashuolto

Oppilashuoltoon kuuluu oppilaiden fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. Oppilashuollolla edistetään oppilaiden tasapainoista kasvua ja kehitystä sekä varmistetaan kaikille tasavertainen oppimisen mahdollisuus. Tavoitteena on luoda turvallinen ja terve oppimis- ja työympäristö sekä suojata mielenterveyttä.

Oppilashuollon avulla pyritään tunnistamaan oppimisvaikeuksia ja muita ongelmia riittävän ajoissa ja puuttumaan niihin.

Oppilashuoltotyötä voidaan koordinoita moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä.

Opetussuunnitelmaan kootaan päätökset, joita kunnan toimielimet ovat toimivaltansa rajoissa päättäneet. Opetussuunnitelmaan tulee sisältyä:

- ennalta ehkäisevä toiminta kouluyhteisön terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi
- oppilaalle tarjottava tuki ja ohjaus koulunkäyntiin ja kehitykseen liittyvien fyysisten, psyykkisten ja sosiaalisten vaikeuksien poistamiseksi
- eri asiantuntijoiden yhteistyö ja paikalliset tukiverkostot oppilaan tarvitsemien palvelujen turvaamiseksi sekä oppimissuunnitelman tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman laatimiseksi
- toimenpiteet ongelma- ja kriisitilanteita varten esimerkiksi kiusaaminen, väkivalta, mielenterveyskysymykset, erilaiset onnettomuudet ja kuolemantapaukset tavoitteena yhteisön toimintakyvyn säilyttäminen fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta uhkaavissa tilanteissa
- liite 2 Koulukiusaamistoimintamallit
- koulumatkakuljetuksissa yleiselle turvallisuudelle asetettujen tavoitteiden toteuttaminen
- Nousiaisten kunnassa esikoululaisille kuuluu koulukuljetus, mikäli koulumatka on yli yksi kilometri, 1.-2. lk oppilaat kuljetetaan koulumatkan ollessa yli kolme km ja siitä vanhemmat oppilaat koulumatkan pituuden ollessa yli viisi kilometriä.
- kouluruokailun järjestämisessä huomioon otettavien terveyst- ja ravitsemuskasvatuksen ja tapakasvatuksen tavoitteiden toteuttaminen.

Nousiaisten kunnan kouluilla kokoontuu oppilashuoltoryhmä kerran kuukaudessa tai tarpeen mukaan. Oppilashuoltoryhmä koostuu mahdollisuuksien mukaan seuraavista henkilöistä: luokanopettaja, terveyskeskuspsykologi, sosiaalityöntekijä, kouluterveydenhoitaja ja kiertävä erityisopettaja. Oppilashuoltoryhmän lisäksi yhteistyötä voi tehdä Raision perheneuvolan, TYKS:n ja Maskun terveyskeskuksen kanssa.

24 § Oppilaskerhot

Koulun kasvat- ja opetustyön tukemiseksi voidaan järjestää kerhotoimintaa. Koulun kerhotyön tarkoituksena on kannustaa oppilaiden myönteisten harrastusten viriämistä. Kerhotyö antaa oppilaalle mahdollisuuksia tavanomaisesta koulutyöstä poikkeavaan toimintaan ja siten rikastuttaa koulussa tapahtuvaa opiskelua. Koulun kerhoilla ja kaikella varsinaisen koulutyön ulkopuolisella koulun toiminnalla on tuettava oppilaan sosiaalista kasvua ja itsensä monipuolista kehittämistä.

Kerhotyössä tulee tarjota monipuolista, lasta ja nuorta arvostavaa toimintaa. Oppilaskerhot voivat myös tarjota oppilaalle paikan viettää koulutyön ulkopuolista aikaa. Kerhotoiminta sisällytetään opetussuunnitelmaan. Kerhot ovat oppilaille vapaaehtoisia.

Kerhotoiminta on osa koulujen lukuvuosisuunnitelmaa.

5 luku Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus

25 § Eri tukimuodot

Erityistä tukea annetaan oppilaille:

- jotka ovat tilapäisesti jääneet jälkeen opinnoissaan
- joiden kehityksen, kasvun ja oppimisen edellytykset ovat heikentyneet vamman, sairauden tai toimintavajavuuden vuoksi
- jotka tarvitsevat psyykkistä tai sosiaalista tukea kasvulleen
- joilla on opetuksen ja oppilashuollon asiantuntijoiden sekä huoltajan mukaan kehityksessään oppimiseen liittyviä riskitekijöitä.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden oppimisvaikeuksien syvenemistä tulee ehkäistä niiden varhaisella tunnistamisella ja oppilaiden yksilölliset oppimisvalmiudet tulee ottaa huomioon opetusta toteutettaessa sekä järjestää oppimisympäristö ja muut olosuhteet heille sopiviksi.

Oppilaan opiskelua tulee tukea eri tavoin oppimisvaikeuden laadun ja laajuuden mukaan. Oppilaalle annetaan osa-aikaista erityisopetusta, mikäli tukiopetus ei yksinään riitä.

Jos oppilaan erityisen tuen tarve on niin suuri, ettei osa-aikainen erityisopetus riitä auttamaan oppimisvaikeuksien yli, tulee oppilas ottaa tai siirtää erityisopetukseen. Silloin opetuksen järjestäminen ja tukipalvelut määritellään henkilökohtaisessa opetuksen järjestämisestä koskevassa suunnitelmassa.

Sellaiselle oppilaalle, jota ei ole otettu tai siirretty erityisopetukseen, mutta joka tarvitsee erityistä tukea opinnoissaan, laaditaan tarvittaessa oppimissuunnitelma. Siinä määritellään oppilaalle annettavat tukipalvelut, joita ovat tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut ja erityiset apuvälineet.

26 § Osa-aikainen erityisopetus

Perusopetuslain 17 §:n mukaista osa-aikaista erityisopetusta annetaan muun opetuksen ohessa samanaikaisopetuksena tai pienryhmä- ja yksilötyöskentelyinä.

Nousiaisten kunnassa on kiertävä PU-LU-KI-opettaja.

27 § Henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Jokaiselle erityisopetukseen otetulle tai siirretylle oppilaalle tulee laatia henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS), jossa tulee olla seuraavat tiedot:

- kuvaus oppilaan oppimisvalmiuksista, taidoista, vahvuuksista ja kehittämistarpeista
- opetuksen ja oppimisen pitkän ja lyhyen aikavälin tavoitteet, joista johdetaan opetuksen keskeiset sisällöt
- opetussuunnitelmaan kuuluvien oppiaineiden vuosiviikkotuntimäärät ja luettelo niistä oppiaineista, joissa poiketaan opetussuunnitelmasta
- opetukseen osallistumiseksi tarvittavat tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut, kommunikointitavat, erityiset apuvälineet ja oppimateriaalit
- henkilöt, jotka osallistuvat oppilaan opetus- ja tukipalveluiden järjestämiseen sekä heidän vastuualueensa
- oppilaan edistymisen seurannan ja arvioinnin periaatteet.

Oppilaan arviointi perustuu yleiseen oppimäärään tai siihen oppimäärään, joka on asetettu hänelle henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa. Yksilöllisestä oppimäärästä on tehtävä merkintä oppilaan todistukseen.

liite 3. HOJKS-pohja ja ohjeet.

28 § Erityisopetukseen otettujen ja siirrettyjen opetus

Erityisopetukseen otetun tai siirretyn oppilaan kohdalla on ratkaistava, voidaanko opetus järjestää muun opetuksen yhteydessä. Mikäli oppilaan opiskelu muun opetuksen yhteydessä ei ole mahdollista tai se ei ole oppilaan kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista, opetus tulee järjestää osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa sopivassa paikassa.

Oppimäärän ja opetuksen yksilöllistäminen on ensisijainen vaihtoehto ennen oppilaan vapauttamista oppimäärän suorittamisesta. Vapauttamiseen oppimäärän opiskelusta tulee olla erityisen painavat syyt.

Perusopetuslain 25 §:n 2 momentin mukaisesti pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevalle oppilaalle, joka ei opiskele toista kotimaista kieltä eikä vierasta kieltä, voidaan opetussuunnitelmassa määrätä laadittavaksi muista oppiaineista muodostettuja oppiainekokonaisuuksia.

Oppiainekokonaisuuksia voidaan muodostaa esimerkiksi ympäristö- ja luonnontieto -aineryhmään kuuluvista aineista, uskonnosta, elämäkatsomustiedosta sekä taide- ja taitoaineisiin kuuluvista oppiaineista. Viittomakielen opetus voidaan järjestää äidinkielen oppituntien lisäksi myös muista kielistä vapautuvilla tunneilla.

Vaikeimmin vammaisten oppilaiden, kuten kehitysvammaisten, autististen ja kielihäiriöisten sekä pitkäaikaissairaiden oppilaiden opetus järjestetään joko tavanomaisen oppivelvollisuuden tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä siten kuin erityisopetukseen ottamista ja siirtämistä koskevassa päätöksessä on määrätty.

Vaikeimmin vammaisten ja sairaiden opetus ja tukipalvelut järjestetään oppilaan ikäkauden ja tarpeiden mukaisesti yhteistyössä huoltajien, opettajien, koulun muun henkilöstön ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Opetusta annetaan ryhmässä ja yksilöllisesti sekä ottaen huomioon eri ikäkausille tyypilliset päivittäiset toiminnot ja opetukseen osallistumisessa tarvittavat tukipalvelut. Erityisen huomion kohteena tulee olla oppilaan kommunikointi- ja vuorovaikutustapa erilaisissa oppimis- ja elinympäristöissä.

Erityisopetuksen antaminen edellyttää aina erityisiä toimenpiteitä, kun järjestetään opiskelupaikkaa, tilaa, aikaa ja toimintoja ja valitaan opetusmenetelmiä ja oppimateriaaleja sekä seurataan ja arvioidaan oppimista ja oppimistuloksia. Oppimisen tulee tapahtua sekä välittömien että välillisten oppimiskokemusten kautta.

Kasvatuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota oppilaiden aloitekyvyn ja itseluottamuksen herättämiseen ja tukemiseen.

Nousiaisten kunnassa on seuraavat erityisluokat: EMU, ESY ja EDY.

29 § Vaikeimmin kehitysvammaisten erityisopetus

Vaikeimmin kehitysvammaisten opetusta ei järjestetä oppiaineittain. Oppiaineiden sijasta vaikeimmin kehitysvammaisten opetussuunnitelma tulee laatia toiminta-alueittain. Opetussuunnitelmaan kuuluvat toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot. Opetussuunnitelmaan voi kuulua myös muita toiminta-alueita.

Motoristen taitojen oppimisen tavoitteena on vahvistaa oppilaan kehon hahmotusta sekä edistää kokonais- ja hienomotoristen taitojen kehittymistä. Motoristen taitojen opetuksen tulee sisältää motoristen toimintojen suunnittelun ja ohjauksen, tasapainon, koordinaation, rytmin, kestävyuden ja lihasvoiman kehittämiseen liittyviä osa-alueita.

Kommunikaatiotaitojen oppimisen lähtökohtana on orientoitumisreaktion muodostuminen ja sen pohjalle rakentuva erilaisten ilmaisujen ymmärtäminen ja tuottaminen. Kielen ja kommunikaation opetuksen tulee sisältää kielellistä tietoisuutta, ilmaisua, käsite- ja sanavarastoa, merkkien, symbolien, kirjainten ja sanojen tunnistamista ja käyttöä sekä ajattelua kehittäviä osa-alueita.

Sosiaalisten taitojen oppimisen tavoitteena on oppilaan vuorovaikutustaitojen kehittyminen. Osa-alueiden tulee sisältää vuorovaikutustaitoja ja itsehallinnan taitoja koskevia tavoitteita.

Päivittäisten taitojen oppimisen tavoitteena on lisätä oppilaan aktiivista osallistumista elinympäristön toimintoihin ja edistää hänen omatoimisuuttaan ja itsenäistymistään. Osa-alueiden tulee sisältää terveyttä ja turvallisuutta, arkipäivän elämäntaitoja, asumista ja ympäristössä liikkumista sekä vapaa-ajan viettoa koskevia tavoitteita.

Kognitiivisten taitojen opettamisen tavoitteena on, että oppilas aktivoituu ja oppii käyttämään aistejaan ympäröivän todellisuuden hahmottamiseen jäljittelyn ja mallioppimisen kautta. Osa-alueiden tulee sisältää aistien stimulointia ja harjoittamista, valinnan, luokittelun, ongelmanratkaisun ja syy-seuraussuhteen oppimisen harjoituksia sekä erilaisten toimintojen kehittämistä erilaisten leikkien avulla.

Toiminta-alueiden tavoitteet muodostavat kokonaisuuden. Tavoitteisiin pyrittäessä tulee ottaa huomioon yksittäisen tavoitteen saavuttamisen vaikutus muiden taitojen hallinnan kehittymiseen.

6 luku Oppimisen arviointi

30 § Oppilaan arviointi

Oppilaan arvioinnin tulee olla yksilöllistä, totuudenmukaista ja monipuolista. Arvioinnin tehtävä on vuorovaikutuksen ja palautteen avulla tukea oppilasta muodostamaan realistinen kuva itsestään ja antaa tietoa oppilaalle ja hänen huoltajilleen opintojen edistymisestä.

Oppilaan arvioinnilla opettaja ohjaa ja kannustaa opiskelua. Hän seuraa, havainnoi ja dokumentoi oppilaan opiskelua ja keskusteleo oppilaan kanssa tämän edistymisestä. Keskustelujen avulla opettaja tukee oppilaan oppimisprosessia ja ohjaa häntä tiedostamaan omaa ajatteluaan ja toimintaansa. Arviointipalautetta voidaan antaa oppilaalle ja hänen huoltajilleen lukuvuositodistusten lisäksi välitodistuksilla, erilaisilla tiedotteilla ja arviointikeskusteluissa. Arviointipalautetta annettaessa on otettava huomioon palautteen keskeinen merkitys oppimisprosessissa.

Oppilaan edistymistä, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan suhteessa opetussuunnitelman sekä oppilaan mahdollisen oppimissuunnitelman tai henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman tavoitteisiin. Työskentelyn arvioinnin pohjana on perusteisiin sisältyvä kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta oppimis- ja työskentelytaidoissa. Oppilaan käyttäytymiselle tulee opetussuunnitelmassa asettaa tavoitteet.

Vuosiluokkien 1-2 oppilaan arvioinnissa oppilasta ei verrata muihin oppilaisiin.

31 § Oppilaan itsearviointi

Perusopetuksen yhtenä tehtävänä on kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Itsearvioinnin tarkoituksena on tukea itsetuntemuksen kasvua ja kehittää opiskelutaitoja.

Lukuvuoden aikana oppilaan tulee voida arvioida itseään ja saada palautetta itsearvioinnista. Häntä kannustetaan asettamaan omia tavoitteita itsearvioinnin pohjalta. Oppilaan itsearviointikykyä voidaan kehittää arviointikeskustelun avulla.

32 § Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta on laadittu toisen vuosiluokan loppuvaiheeseen oppilaan arvioinnin tueksi. Hyvän osaamisen kuvaus kohdistuu toisen vuosiluokan päättyessä äidinkielen ja kirjallisuuden (9 §) sekä matematiikan (10 §) tietoihin ja taitoihin ja yleisiin oppimis- ja työskentelytaitoihin.

Kuvaus hyvästä osaamisesta tukee opettajaa hänen arvioidessaan oppilaan kehittymistä ja oppimista. Kuvausta voidaan käyttää myös laadittaessa oppilaan oppimissuunnitelmaa. Oppilaan tietoja ja taitoja verrataan toisaalta hänen aiempiin suorituksiinsa ja osaamiseensa, toisaalta kuvaukseen oppilaan hyvästä osaamisesta.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA OPPIMIS- JA TYÖSKENTELYTAIDOISSA TOISEN LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Opettajan kanssa

Opettajan ohjauksessa oppilas osaa käyttää käsiteltävien aiheiden keskeisiä käsitteitä. Hän osallistuu niiden soveltamiseen, syy-seuraussuhteiden pohdintaan, ongelmien ratkaisemiseen sekä muuhun ohjattuun keskusteluun. Opettajan ohjauksessa työskennellessään hän keskittyy työskentelyyn tehtävän vaatiman ajan, jäsentää oppimaansa sekä osaa arvioida oppimistaan eri tavoin. Hän osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti.

Vuorovaikutuksessa muiden kanssa

Oppilas hallitsee ja säätelee omaa toimintaansa ja käyttäytymistään sekä kuuntelee muita. Muiden kanssa työskennellessään oppilas ottaa huomioon toiset ihmiset sekä heidän mielipiteensä. Oppilas osallistuu rakentavasti yhteiseen työskentelyyn ja kantaa vastuuta omasta osuudestaan. Hän arvostaa omaa ja toisten työtä sekä noudattaa hyviä tapoja. Oppilas osaa puolustaa rakentavasti omia oikeuksiaan ja mielipiteitään itselleen tärkeissä asioissa.

Itsenäisesti

Työskennellessään itsenäisesti oppilas osaa suunnitella omaa työtään, ryhtyä työhön ja saattaa sen valmiiksi edellytystensä sekä annettujen ohjeiden mukaisesti. Oppilas osaa hahmottaa omaa oppimistaan ja ymmärtää, miten hän voi vaikuttaa oppimiseensa. Hän osaa pyytää apua sitä tarvitessaan ja arvioida työtään. Oppilas oppii huolehtimaan välineistään ja tehtävistään.

33 § Todistukset

Oppilaan todistukset ovat julkisia asiakirjoja. Jos niissä on oppilaan henkilökohtaisten ominaisuuksien sanallista arviointia koskevia tietoja, todistus on näiltä osin salassapidettävä ja se voidaan antaa vain oppilaalle ja hänen huoltajilleen.

Perusopetuksen 1–2 luokilla käytettävät todistukset ovat:

1. lukuvuositodistus
2. välitodistus
3. erotodistus

Oppilaalle tulee antaa lukuvuositodistus lukuvuoden päättyessä. Lukuvuoden aikana voidaan lisäksi antaa välitodistuksia. Oppilaan erotessa koulusta kesken perusopetuksen hänelle annetaan erotodistus. Opetuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistuksiin tulee merkitä todistuksen, kunnan, koulun ja oppilaan nimi, todistuksen antamispäivä, allekirjoitus, arvio oppilaan käyttäytymisestä sekä oppilaan opinto-ohjelma ja arvio siitä, miten oppilas on saavuttanut tavoitteet. Opinto-ohjelmalla tarkoitetaan luetteloa niistä oppiaineista ja aineryhmistä, joita oppilas on opiskellut lukuvuoden aikana, ja arviolla vähintään sitä, onko kussakin oppiaineessa tai aineryhmässä tavoitteet saavutettu. Arvio oppilaan työskentelystä voidaan sisällyttää eri oppiaineiden arviointiin tai työskentelystä voidaan antaa erillinen sanallinen arvio. Arviointia oppilaan käyttäytymisestä ei merkitä erotodistukseen. Todistuksissa tulee olla lisäksi merkintä, että ne ovat näiden Opetushallituksen 27.3.2002 hyväksymien opetussuunnitelman perusteiden mukaiset.

Arvioitavat oppiaineet ja aineryhmät ovat äidinkieli ja kirjallisuus, matematiikka, uskonto tai elämäntutkimus, ympäristö- ja luonnontieto, musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta ja muut mahdolliset oppilaan opiskelemat oppiaineet. Oppiaineiden, aineryhmien ja käyttäytymisen arviointi merkitään sanallisena arviona, numeroarvosteluna tai näiden yhdistelmänä. Myös sanallisesta arvioinnista tulee käydä ilmi, onko oppilas saavuttanut vuosiluokan tavoitteet. Numeroarvostelua käytettäessä todistukseen merkitään myös perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko. Lukuvuositodistukseen merkitään myös tieto mahdollisesta luokalle jättämisestä.

Vaikeimmin kehitysvammaisen oppilaan edistyminen voidaan arvioida toiminta-alueittain siten kuin opetussuunnitelmassa on päätetty. Jos pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevan oppilaan opinnot on järjestetty oppiainekokonaisuuksittain, hänen edistymistä voidaan myös arvioida oppiainekokonaisuuksittain.

7 luku Kieli- ja kulttuuriryhmien opetus

ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

8 luku Erityisen koulutustehtävän mukainen ja erityiseen pedagogiseen järjestelmään tai periaatteeseen perustuva opetus

ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

9 luku Opetussuunnitelman laatiminen

ks. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet

Liite 5. Paikallinen tuntijako

Liite 6. Tyypikirjaimet

10 luku Voimaantulo

44 § Voimaantulo

Nämä perusteet tulevat voimaan 27.3.2002 ja ne korvaavat 5.1.1994 annetut Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet, 23.5.1997 annetut Vaikeimmin kehitysvammaisten harjaantumisopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja 19.3.1999 annetut Perusopetuksen oppilaan arvioinnin perusteet siltä osin kuin ne koskevat vuosiluokkia 12. Näiden perusteiden mukainen opetussuunnitelma voidaan ottaa käyttöön 1.8.2002 alkaen ja tulee ottaa käyttöön viimeistään 1.8.2003. Uudet tyypikirjaimet on otettava käyttöön viimeistään 1.8.2004 alkaen.

Liite 2

Nummen koulun koulukiusaamis-toimintamalli

KIUSAAMISEN EHKÄISYTOIMENPITEITÄ:

- koulukiusaamis-toimintamalli
 - * tiedoksi oppilaille ja koteihin, mukaan lukuvuositedotteeseen
- kiusaamisen käsittely oppitunneilla
 - * aamunavaukset
 - * teemaviikot vuosittain esim. "ystävyyttä"
 - * luokkahengen parantaminen
 - * dramatisoinnit + keskustelut
 - * luokan/koulun säännöt selville kaikille
 - * empatia, "miltä sinusta tuntuisi, jos..."
 - * erilaisuuden hyväksyminen, suvaitsevaisuus
- motto: "kiusaamista ei hyväksytä"
- kinastelevien työparien/ryhmien muodostamisen välttäminen
- istumajärjestys
- kummitoiminta
- välituntitoiminnan ohjaaminen, tekemisen mielekkyys
- tehokas valvonta opettajien ja avustajien toimesta
- oppilaiden keskinäisen yhdessäolon minimointi tunnin alussa/lopussa
- myönteisiin asioihin kannustaminen

KIUSAAMISEN VALVONTA:

- vuosittainen kysely oppilaille
 - * kiusaamisesta kertomisen hyväksyntä, se ei ole kantelua
- oppilaiden toiminnan jatkuva valvonta, erityisesti välituntisin
 - * hyökkäävän toiminnan, syrjäanvetäytyvyyden, pinnaamisen ja yksinjäyttämisen huomiointi
 - * info epäilyistä muille opettajille esim. opekokouksissa
 - * oppilaiden käyttö apusilmänä

KIUSAAMISEN HOITAMINEN:

- välitön puuttuminen havaittuun kiusaamiseen, tilanteiden selvittäminen ja kasvatustietokeskustelu heti kiusaamisen tapahduttua
 - * opettajan keskustelu ensin kiusatun kanssa, sitten vasta kiusaajien
 - * opettajan keskustelu kiusatun ja kiusaajien kanssa yhteisesti
 - * asian käsittely luokassa esim. yleisenä kiusaamiskeskusteluna
 - * oma opettaja pyytää tarvittaessa rehtoria sekä vanhempia avuksi selvittelyyn
 - * kiusaamisen käsittely oppilashuoltotyöryhmässä
 - * pysyvän sovinnon rakentaminen: anteeksipyyntö ja - anto, vastuun ymmärtäminen ja kantaminen, kiusatun ja kiusaajan ystävystyttäminen
- rangaistustoimenpiteet:
 - * opettajan/rehtorin suorittama puhuttelu/nuhtelu
 - * kiusaajan jälki-istunto
 - * kiusaaja odottaa opettajaa kirjastossa tuntien alussa
- kiusaamisesta tiedoitetaan
 - * sekä kiusatun että kiusaajan kotiin, kutsu mahdolliseen yhteiskeskusteluun
 - * koko henkilökunnalle

- kiusaamisen jatkoseuranta

- * osapuolet uudelleen yhteispalaveriin viikottain, kunnes ongelma ratkaistu
- * uusien kiusaamistapausten ehkäisytöiden räätälöinti

Liite 3

HENKILÖKOHTAISEN OPETUKSEN JÄRJESTÄMISTÄ KOSKEVA SUUNNITELMA

OPPILAS:
HUOLTAJAT:
OPETTAJA:
MUUT YHTEISTYÖTAHOT:

1. KOULUTILANTEET

-KOMMUNIKOINTI

-SOSIAALISET TAIDOT

2. OPPIMINEN

-VAHVAT PUOLET OPPIMISESSA

-OPPIMISESSA/KÄYTTÄYTYMISESSÄ ILMENNEET VAIKEUDET

3. OPETTAMINEN

-KOKONAISTAVOITTEET

-LÄHITAVOITTEET ERI OPPIAINEISSA LUKUVUODELLE _____

-ÄIDINKIELI

-MATEMATIIKKA

(Liite 3 jatkuu)

-MUUT AINEET

-SOSIAALISET TAI DOT

4. ARVIOINTIKRITEERIT JA -MENETELMÄT

5. KOULUNKÄYNTIIN LIITTYVIÄ JÄRJESTELYJÄ

-YHTEISTYÖ KODIN KANSSA

6. HARRASTUKSET JA VAPAA-AIKA

HOJKS:n hyväksyvät:
